

DPN 5893

Title: मुहूर्त चिन्तामणि MUHURTA CHINTĀMANI

Run. No. 6584

Cat. No.

Micro. No.

Subject ज्योतिष Astrology

Religion: Hindu / Bauddha

Language: Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 28.5 X 12.5

Folios 31

Lines (in a page) 7

Compl. / Incompl.

इष्टनेमा वी मगा: End folio missing
Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

फणीन्द्ररत्न वज्राचार्य

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Phanindra Ratna vajracarya

Script: New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Material: palmleaf / paper / thyasaphu / one side yellow

Condition: fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

↓
श्री गणेशाय नमः ॥ ॥ गौरीशंकर केलक पत्राभङ्गमा कृत्य हस्तेन ददन्मुद्राये ॥

मुहूर्त चिन्तामणि

फरसीन्दरल वज्राचार्य
भवावाहा ये

माषद्याद्यामाश्चरदधावने॥ ६ ॥ यद्यष्टमीभूतविशयेऽनीसेवेननातेनपलंकरंरतं॥ ना
भ्यञ्जनचिश्चदशदिकेतिथोधानीकलेननममंदिगोष्टमत्॥ ७ ॥ सूर्येरायत्रागिरसाष्टन
न्दावेदाङ्गसप्राश्विगंजाङ्गशैलाः॥ सूर्याङ्गसप्तेरगगोदिगीशादग्धाविषाग्याश्चकृताशनान्त्र
॥ ८ ॥ सूर्यादिवारैतिथयोभवन्निमघाविशाखाशिवमूलवक्रि॥ ब्राह्मंकरोऽर्धमघराठकाश्च
भुभेविवर्जागमनेत्ववश्यम्॥ ९ ॥ भाद्रपदचतुर्दशीनभस्यनक्षत्रेमाष्येमादशीपौषेवेदशरा
इषेदशशिवा मार्गेदिनागामधौ॥ गोष्टोचोभयपक्षगाश्चतिथयश्चूनाउधेःकीर्तिताउर्जावा
उतपस्यभुक्तपसाङ्गुषोशरांगाययः॥ १० ॥ शक्राऽपञ्चमितेशक्राश्चनिविश्वरसाःकमात

मुचि
२

॥ तथानिचंभुमेसार्पकादश्यां वैश्वमादिमे ॥ ११ ॥ अत्रराठाद्वितीयायां पञ्चम्यामिदमंतथा ॥
अत्रराश्वत्तीयायामेकादश्यां चरोहिणी ॥ १२ ॥ स्वातिचित्रे त्रयोदश्यां सप्तम्यां हस्ताराक्षसे ॥ न
वम्यां कृत्तिकाश्रम्यां पुष्यां चरोहिणी ॥ १३ ॥ कदास्त्रमेवाष्टराश्वविश्वेज्यौ भगवासवौ
॥ वैश्वश्रुतीपाशिपोषो अजपादप्रिपित्रमे ॥ १४ ॥ चित्राद्वितीयायां शिवश्रुतीमूलेयमेव
मे ॥ चैत्रादिमासेभूत्याख्यास्तारावित्रविनाशदाः ॥ १५ ॥ घटोर्गुणोर्मिधनं मेव कन्यालितौ
लिनः ॥ धनुः कर्क मृगसिंहश्चैत्रादौ भूत्याख्याः ॥ १६ ॥ पक्षादितत्त्वो जतिथो धटेनो मृगेन
नक्रौ मिथुनाङ्गनेच ॥ चापेभुमे कर्क हरी हयां यौगो ज्यौ चनेष्टे तिथिभूत्याख्या ॥ १७ ॥ तिथयो

मासभूत्याख्याभूत्याख्यानिर्यायति ॥ सभेदेदेविज्योनिनद्व्यानिनरेषु ॥ १८ ॥ पक्षधकारानि ॥

भाद्रपद ५ द्वाविंशति ॥ पक्षदिन्यादि ॥

गुरुः
२

घटोर्गुणो

मासभूत्याख्याभूत्याख्याः ॥ गौडमालवयोत्पाज्या अन्यदेशेन गार्हिता ॥ १९ ॥ वर्जयेत्सर्वकार्येषु ह
स्तार्कपञ्चमीतिथौ भौमाश्विनीचसप्तम्यां षष्ठ्या च ऋतवतथा ॥ २० ॥ उधात्रराठामश्रम्यां
दशम्यां च गुरेवती ॥ द्वादश्यां गुरुषु षष्ठ्या चैकादश्यां शनिरोहिणीम् ॥ २१ ॥ गृहप्रवेशोपात्रा
यां विवाहे च यथाक्रमम् ॥ भौमाश्विनीं शनो ब्राह्मणं गुरोः पुष्यं च वर्जयेत् ॥ २२ ॥ आनन्दारव्यः का
लदराडश्च ध्रुवो धातासौम्यो धांकेतुक्रमेरा ॥ श्रीवत्सारव्या नृपकमुद्ररश्च रुद्रं मित्रं मान
सम्यप्रलुवौ ॥ २३ ॥ उत्पाते मृत्तु किल कारासिद्धौ भूमौ मृत्तु ताव्यो दुर्गालो रुद्रश्च ॥ मातङ्गर
क्षश्च रसुस्थिरास्वप्रवर्द्धमानाः फलदास्वनाम्ना ॥ २४ ॥ दास्वादके मृगादिदो सार्पादौ

क्ष ३

॥ उ. विं ॥
॥ ३ ॥

मेकराहुवे॥ मैत्राहुरौभृगौवैश्वाक्राणामन्देचवारुणात्॥ २५ ॥ धांक्षेवज्रेषुहरेचेषुनाशोवः
न्यावेदापप्रतुमेगदेऽभाः॥ धृत्रेकारोमौशलेभूर्ध्वयंदेरक्षोमृत्युत्पातकालाश्चसर्वे॥ २६ ॥
सूर्यभादेदगोतर्कदिधिभवनखसमिते॥ चन्द्रक्षेरवियोगाः सुदर्षसंघविनाराकाः॥ २७ ॥ सूर्य
येर्कमूलोत्तरपुषादासञ्चद्रेभ्रुतिब्राह्मशशीज्यमैत्रे॥ भौमेभ्याहिर्बुध्रकशातुसायंतेब्राह्म
मैत्रार्ककशातुवात्॥ २८ ॥ जीवेत्त्रमैत्राभ्यादितीज्यधिषापधुकेत्त्रमैत्राभ्यादितिभ्रवोभम्॥ श
नौभ्रुतिब्राह्मसमीरभानिसर्वार्थसिधेकथितानिहर्वै॥ २९ ॥ दीश॥ त्रौयादासवात्योषाः
भाच्चब्राह्मातुष्यादयमर्क्षचतुर्भै॥ स्यात्तुत्यातोमृत्युकारोचसिद्धिवारेर्काद्येतत्फलंताम

॥ गुरुः ॥
॥ ३ ॥

सूर्येऽपंचाब्राह्मादि॥ अत्रात्रादितीया॥ याम्येत्वादितीया॥

तुल्यम्॥ ३० ॥ कयोगास्तिथिवारोत्थास्तिथिनोत्थाभवारजाः॥ कूनवङ्गखसेधेववर्ज्यास्त्रितय
जास्तथा॥ ३१ ॥ सर्वस्मिन्विधपापयुक्तजलवावद्धेर्निशाकोर्घटीत्र्यंशंवेकनवांशकंग्रहणात्
४ पूर्वदिनानांत्रयं॥ उत्पातग्रहतोग्रहांश्चभुभदोत्पातैश्चउष्टदिनं॥ षणमासंग्रहभिन्नभंग
जभुभेयोघ्नतथोत्पातभं॥ ३२ ॥ नेष्टग्रहर्क्षसकलार्द्धपादयासेकमात्रर्कयुगोनुमासान्॥
पूर्वपरस्ताउभयोस्त्रिघस्रायस्तेस्तगेचाभुदितेऽर्द्धखराडे॥ ३३ ॥ जन्मर्क्षमासतिथयोव्यति
पातभद्रावैधृत्यमापिन्दिनानितिथिर्क्षार्द्धा॥ मूनाधिमासकलिकग्रहराद्विपाताविस्कम्भ
वज्रघटिकात्रयमेववर्ज्यं॥ ३४ ॥ परिघार्द्धपंचभूलेषद्विगराडातिगराडयोः॥ व्याघातेनवना

॥ उ. विं. ॥
॥ ४ ॥

मय

यश्च वर्णाः सर्वेषु कर्मसु ॥ ३५ ॥ वेदाङ्गाद्यनवाः केचन पक्षरश्च तिथौ न जेत ॥ वस्वङ्क मनुतत्वाशाश
रनाजीपराः शुभाः ॥ ३६ ॥ कुलिकः कालवेलाचयमघराट्श्वकराटकः ॥ वाराह्विप्रेकमान्मन्देबुधे
जीवेकुजेशराः ॥ ३७ ॥ सूर्येष्टस्वरनागादिङ्मनुमिताश्च केचिष्टकुंजरांकार्काविश्वपुर
न्दराः क्षितिमुनेष्वग्रचित्तर्कादिशः ॥ सौम्येष्टाधिगजाङ्कदिङ्मनुमिताजीवेदिष्टभास्करा
ः शक्राख्यासिथयः कलाश्च भृगुनेवेदेष्टतर्कायहाः ॥ ३८ ॥ दिग्भास्करामनुमिताश्च शनोश
शिदिनागादिशोभवदिवाकरसमिताश्च ॥ उष्टक्षराः कुलिककराटककालवेलासुश्चाद्र्या
मघराट्गताकलाशाः ॥ ३९ ॥ विपाशोरावतीतीरेशतडोश्च त्रिपुस्करे विवाहादिष्टभेनेष्टः

रामः
४

होलिकाप्राग्दिनाष्टकं ॥ ४० ॥ मृत्युककचदग्धादीनिन्दोशस्तेश्च भोजयः ॥ केचिद्यामोत्र
रंचामेयात्रायामेवनिदितान् ॥ ४१ ॥ अयोगेसुयोगोपिचेत्प्रातदानीमयोगंनिहत्यै
षसिद्धिंनोति ॥ परेलयशुद्धाकयोगादिनाशंदिनार्द्धेनरंविष्टिपूर्वचशस्तं ॥ ४२ ॥ शु
क्लेपूर्वार्द्धेऽष्टमीपञ्चदशोर्भद्रैकादश्यांचतुर्थ्यापिरार्द्धे ॥ कृत्तिकाऽर्द्धेस्यान्तरीयादश
म्योः पूर्वभागेसप्तमीशसुतिथ्योः ॥ ४३ ॥ पंचाङ्गदिक्कृतारामरसभूयामादिघद्यः
शराविष्टेरास्यममङ्गजेतुरसंरामाङ्गशिवाराणांघिषु ॥ यामेष्टमघदीत्रयंशुभकरंपुष्टं
तथावासरेविष्टिस्थित्यपराङ्गनाशुभकरीरात्रौतुपूर्वार्द्धेना ॥ ४४ ॥ कुंभकर्कद्वयेमर्त्येस्त

25
20
15
10
5
0

वेदस्त

उपनिषद्भुतं वेदं वृत्तं च २ वृषोत्सर्गः २ आनेकाताज्ञानकर्मादयः शिभूनां संस्कारः २ गोदानं केशातसंतं कर्मः २
देवस्थापनं २ आग्रयणं नवान्नेष्टिः २

॥ सु. वि. ॥
॥ ५ ॥

अथ मारभ्य कारां
भावणी कर्म ३

गोऽज्ञेऽजात्रयेति गो ॥ स्त्रीधनुर्जकनक्रेधोभद्रातत्रैवतत्फलम् ॥ ४५ ॥ वाप्यारामतदागकूपभ
वनारम्भप्रतिष्ठेवतारम्भोत्सर्गवधूपवेशनमहाशनानिसोमाष्टके ॥ गोदानाग्रयणं प्रयाप्र
थमकोपाकर्मवेदव्रतं नीलोद्वाहमथानिपंचगां शिभुसंस्कारान्दुरस्थापनम् ॥ ४६ ॥ दी
क्षामोज्जिविवाहसुराडनमतः पूर्वदेवतीर्थेक्षणां समासाभिपरिग्रहो नृपतिसंदर्शाभिषेको
गमः ॥ चातुर्मास्यसमावृतीश्रवणयोर्वधं परिक्षांत्यजेद्वृत्वायुशिभुत्वइत्यसितयोर्नूनाधि
मासेतथा ॥ ४७ ॥ अस्तेवर्ज्यसिंहनक्रस्यजीवेवर्ज्यकेचिद्वक्रगोवातिचारे ॥ गुर्वादित्येविश्व
घस्त्रेपिपक्षे प्रोक्तस्तद्वत्तरत्नादिभूषां ॥ ४८ ॥ सिंहगुरौ सिंहलवेविवाहोनेष्टोथगोदो

प्रयानलशाता २

॥ रामः ॥
॥ ५ ॥

अथ मारभ्य

तरतश्चयावत् ॥ भागीरथीयाम्यतटंचदोषो नान्यत्र देशे तपनेपि मेघे ॥ ४९ ॥ रेवापूर्वेगण
कीपश्चिमेचशोरास्योदग्दक्षिणे नीचइज्यः ॥ वर्ज्येनायं कौकनेमागधेचगौडे सिंधौवर्ज
नीयः शुभे ॥ ५० ॥ गोजात्र्यकुंभेतरमेतिचारगोने पूर्वराशिं गुरुरेतिवक्रितः ॥ तदाविलु
प्तादृशहातिनिन्दितः शुभेपुरे वासुरनिम्नगान्तरे ॥ ५१ ॥ पादोनरेखापरपूर्वयोजनैपलैर्
तोनास्तिथयोदिनार्द्धतः ॥ उनाधिकास्तद्विबरोऽवैः पलैः रूद्धतथाधोदिनपप्रवेशनं ॥ ५२ ॥
वारादेर्घटिकादिधाः स्वाक्षहृद्वेषवर्जिताः ॥ मैकास्तद्यानगैः कालहोरेशादिनपात्क्रमात् ॥
५३ ॥ वारे प्रोक्तकालहोरासुतस्याधिष्ठो प्रोक्तं स्वामितिथ्यं शकेस्य ॥ कर्पादिकभूलादिचिंः

तस्मादिनार्द्धशेषेदिनगते १५ शेषेरात्रिशेषेवारप्रवृत्तिरिति

दिनगतं रात्रिशेषः

5 10 15 20 25

॥ सुचिं ॥
॥ ६ ॥

तंक्षरोगुनैवांख्यः पारिघश्चारिदराडः ॥ ५४ ॥ मन्वायास्त्रितिथीमधौतिथिरवीर्जुर्जैष्ठ्यौदिक
तिथीमेष्टेनेचतिथिस्त्रिषेनवनपस्यश्वासहस्येशिवा ॥ भाद्रेऽग्निश्चसितेत्वमाष्टनभसः कृष्णे
युगाद्याः सिते गोभीवाङ्गलराधयोर्मदनदर्शौभाद्रमाद्याः सिते ॥ ५५ ॥ इति श्रीदेवज्ञानत्रसुत
दैवज्ञरामविरचिते सुकृत्तचित्रामणौ शुभाशुभप्रकरणा म्यथम् ॥ १ ॥ नासत्यांतकवहि
धात्तशशभृदुद्रादितीज्योरगाः ऋक्षेशाः पितरो भगोऽर्यमरवीत्वष्टाशुगाश्चक्रमात् ॥ शक्रा
शीखलुमित्रशक्रनिऋतिक्षीराणि विभ्वे विधिर्गोविन्दो वसुतो यपाजचरणाः हिर्बुध्रद
षाभिधा ॥ १ ॥ उत्तरात्रयरोहिण्यो भास्करश्चक्रवस्थिरम् ॥ तत्रस्थिरं वीजगेहशान्तरामाः

॥ रामः ॥
॥ ६ ॥

दिसिद्धये ॥ २ ॥ स्वात्यादित्येकतेस्त्रीणि चरुश्चापि चरञ्चलम् ॥ तस्मिन्नाजादिकारो होवादि
कांगमनादिकम् ॥ ३ ॥ पूर्वान्नयं याम्यमघे उग्रं क्रूरं कजस्तथा ॥ तस्मिन् घाताग्निशाथानि
विषशस्त्रादिसिद्धये ॥ ४ ॥ विशाखाग्रेयभेसौम्यो मिश्रं साधारणां स्मृत ॥ तत्राग्निकार्ये मि
श्रं च वृषोत्सर्गादिसिद्धये ॥ ५ ॥ हस्ताश्विपुष्याभिजितक्षिप्रं लघुगुरुस्तथा ॥ तस्मिन् यत्प
रतिज्ञानं भूषाशिल्पकलादिकम् ॥ ६ ॥ मृगांत्यचित्रामित्रक्षं मृडमेत्रं भृगुस्तथा ॥ मन्त्र
गीताम्वरकीडामित्रकार्यविभूषणम् ॥ ७ ॥ मूलेऋद्धाऽहिमं सोरीस्त्रीक्ष्णां दारुणां संज्ञ
कम् ॥ तत्राभिचारघातोयभेदाः पशुदमादिकम् ॥ ८ ॥ मूलाहिमिथ्रोग्रमधोमुखमवे

॥ सु विं ॥
॥ ७ ॥

उर्ध्वासभादेन्यहरित्रयं क्रवम् ॥ तिर्यङ्मुखस्त्रैत्रकराग्निलादिति मेष्टाश्विनानीदशकृत्यमेष्टु
सत् ॥ ८ ॥ पौष्पक्रवाश्विकरपंचकवासवेज्यादित्येष्टवालरदशङ्खसुवर्गावस्त्रम् ॥ धार्यविरि
क्तशनिचक्रजोहिरक्तम्भोमेष्टवादिनियुगेष्टुभगानदध्यात् ॥ १० ॥ वस्त्राणानवभागगे
ष्टुचचतुष्टोमराक्षसामध्यशगतानरास्तुसदशोपार्धचमध्यांशयोः ॥ दग्धेवास्तुष्टि
नेष्टरेनवतरेष्टुदिलिप्तेनसदशोष्टोष्टुसुरांशयोः ॥ शुभमसत्सर्वशकेष्टान्ततः ॥ ११ ॥
विप्रास्तयातथोदाहेराज्ञाप्रोत्थार्यितंचयत् ॥ निष्टोपिधिषोवावादीवस्त्रधायज्जर्जुर्बुधाः ॥ १२ ॥
॥ राधाभूलष्टुक्रवर्षवरुणाक्षिष्टैलतापादपारोपोथोष्टुपदर्शनंक्रवष्टुक्षिप्रश्रवोवास

दे	रा	दे
म	रा	म
दे	रा	दे

॥ रामः ॥

॥ ७ ॥

वैः ॥ तीक्ष्णोग्राम्बुपभेषुमद्युदितंक्षिप्रान्नवहीनुभादित्येष्टाम्बुपवासवेष्टुहिगवांशस्तः
क्रयोविक्रयः ॥ १३ ॥ लग्नेष्टुभेषाष्टमष्टुदिसंयुतेरक्षापशूनांनिजयोनिभेचरे ॥ रिक्ताष्टमी
दर्शकजश्रवोष्टुवत्वाष्टुष्टुयानंस्थितिवेशनंनसत् ॥ १४ ॥ भैषज्यंसद्वष्टुष्टुचरेष्टुलभेष्टु
ष्टुलगेष्टुकेन्द्रीयेविदिचदिवसेचापितेषारवेश् ॥ शुद्धेरिष्कयुनष्टुतिष्टुहेसन्निथौनोजने
भैष्टुचीकर्मायदिति वसुभत्वाष्टुमित्राश्विधिषो ॥ १५ ॥ क्रयक्षोविक्रयोनेष्टोविक्रयक्षोः
क्रयोपिनः ॥ पौष्णाम्बुपाश्विनीवातश्रवश्चित्राक्रयेष्टुभाः ॥ १६ ॥ पूर्वार्द्धाशक्रशानुसार्पय
मभेकेष्टुत्रिकोरोष्टुभैःष्टुत्रायेष्टुभैर्विनाष्टुतनुंसदिक्रयःसन्निथौ ॥ रिक्ताभौमद्यदाः

॥ उचि ॥
॥ ८ ॥

विनाचविपरिणामित्रकवक्षिप्रभैर्लयेचद्रसितेययाहरहितैः पापैशुभैर्द्यायरे ॥ १० ॥ क्षिप्रान्त
वस्विनुमरुज्जलेशादित्येधरिक्कारदिनेप्रशस्तम् ॥ स्यादाजिह्वत्यंतथहस्तिहृत्यंकर्यान्त इक्षि
प्रचरेषुविद्वान् ॥ ११ ॥ स्याद्गुणघटनंविप्रकरचरक्षिप्रकवेरन्तयुक्तनीक्षणीयविहीनभर
विकुजेमेवालिमिंहेतनौ ॥ तन्मुक्तासहितंचरकवमृडक्षिप्रेशुभैः सन्ननौ तीक्ष्णोप्राश्विमृ
गेद्विदैददहनेशस्त्रंभुभंघटितम् ॥ १२ ॥ सुदाराणां पातनंसद्रुवमृडचरभक्षिप्रभैर्विडुसौरे
घस्त्रेपूराजयाखेनचगुरुभृगुजास्तेविलयेशुभैः स्यात् ॥ वस्त्राणां क्षालनंसद्रुहयदिनक
त्यंचकादित्यपुष्येनोरिक्तापर्वषष्ठीपितृदिनरविजनेषुकार्येकदापि ॥ २० ॥ संधार्याः ऊरुद

रामः
८

वर्षेष्टसनशरकपाणामिप्रत्रोदिरिक्तेषुकेत्याकेहिमैत्रकवलघुसहितादित्यशाकेद्विदेवे ॥
सुर्लमेहिस्थिराखेशाशिनिचभृष्टेषुभैः केन्द्रगैस्पादोगशपासनादेकवचुलंघुहय
त्रकादित्यइष्टः ॥ २१ ॥ अभाक्षंवसुपुष्यधातुजलभक्षीशायमात्राभिधंमन्दाक्षंरविविभ्रमेत्र
जलपाश्वेष्वाभिचान्द्रंभवेत् ॥ मध्याक्षंशिवपित्रजेकचरणात्वाद्येद्विधत्रकंस्वक्षंस्वात्यदितिश्र
वोदहनभाहिर्बुधरक्षोभगम् ॥ २२ ॥ विनष्टार्थस्यलाभोद्धेशीघ्रंमन्देप्रयत्नतः ॥ स्याद्दूरेष्वव
गांमध्येऽप्यप्रीनसुलोचने ॥ २३ ॥ तीक्ष्णमिष्वक्कवोयैर्यद्व्यंदन्ननिवेशितम् ॥ प्रयुक्तंचवि
नष्टंतद्विद्यापातेचनाप्यते ॥ २४ ॥ मित्रार्ककववासवासुपमपातोपात्रपुष्येनुभिः पापैही

॥ उचिं ॥
॥ ९ ॥

नवलेखनौसुरगुरौज्ञेवाभृगोरेवेविधौ॥ आप्येसर्वजलाशयस्वरननम्यमोमघेः सेन्द्रभैल्लैर्नृ
त्वंहिउकेषुभैस्तजुष्टहेतेज्ञेराशोभमम्॥ २५ ॥ क्षिप्रेमेत्रेवित्तितार्केज्यवारेसौम्येलग्रेऽर्के
ऊजेवारवलाभे॥ योनेमैत्राराशिपोश्चापिमैत्रासेवाकार्यास्वामिनः सेवकेन॥ २६ ॥ स्वात्पादित्यमृ
उद्धिदैवगुरुभेकरात्रयाभेचरेलमेधर्मसुताद्यसुद्धिसहितेद्रव्यप्रयोगभूमः॥ नारेग्राह्यपृ
गांतुसंक्रमदिनेरुद्धोकरेऽर्केहियत्रदंशोभवेदृगांनचबुधेदेयंकदाचिद्वनम्॥ २७ ॥ मूलदी
शमघाचरक्रवमृउक्षिप्रेर्विनार्केशनिंपापैर्हीनवलेविधौजललवेषुकेविधौमांसले॥ लग्नेदेव
गुरौहलप्रवहरांशस्तंनसिंहेघटेकर्काजैराधटेनौक्षयकरंरिक्तासुषष्टांतथा॥ २८ ॥

मकर जुला जलनवांशोचंडेमतिर पुष्टे उदयेद्रव्यार्थः २

॥ रामः ॥
॥ ९ ॥

२९

स्पात॥ वस्त्राणांक्षातनसदसुहयदिनस्त्यंचकादित्यपुष्येनोरिक्तापर्वषष्ठिपितृदिनरविजज्ञे
सुकार्यकदापि॥ २० ॥ संधार्याः कृण्वर्मेघसनशररूपाणामिपुत्र्योविरिक्तेभुक्तेज्यार्केहिमेत्रध्र
वलघुसहिनादित्यशाक्तेदिदेवे॥ सुर्लेग्रेहिस्थिराख्येशशिनिचभृमृष्टेभुमेऽर्केन्द्रगैस्याद्रोगः
शय्यामनादेध्रवमृडुलघुहयनकादित्यइष्टः॥ अश्वाक्षंवशुपुष्यधातुजलभक्षीशायमात्र्याभिधं
मंदाक्षंरविविश्वमैत्रजलयाशेषाश्चिचातुंभवेत्॥ मध्याक्षोशिवपित्रजैकचरनत्वाष्टेन्द्रविधायन
कंस्वक्षंस्वात्यदितिश्रवोदहनभाहिर्वध्ररक्षोभगम्॥ २२ ॥ विनष्टार्थस्यलाभोभ्येशीघ्रंमन्त्रे
प्रयत्नत॥ स्याद्दूरेश्रवणंमध्येश्रुत्याप्रीनसुलोचनेः॥ २३ ॥ तीक्ष्णमिश्रध्रवोत्रैर्यद्व्यंदंतः
निवेशितम्॥ प्रयुक्तंचविनष्टंनदिष्ट्यापातेचनाप्यते॥ २४ ॥ मित्रार्केध्रववासवासुपमघातो

॥ मु. वि. ॥

॥ ६ ॥

या न्यपुष्ये दुभिः पापैर्हीनवलेस्तनौ सुगुरौ जवाभृगौ रे विधौ ॥ आप्ये मर्वजलाशयस्य खननम्यः
म्भो मधेः सेतुमैस्तैर्नृत्यं हि वुके शुभैस्तनुगृहे ज्ञे ज्ञाज्ञौ शुभम् ॥ २५ ॥ क्षिप्ये मैत्रे विस्मिता कर्कः
ज्यवा रसौ म्येल ग्रेऽर्के कुजे वा खलाभे ॥ यो ने मैत्रां शियो श्वापि मैत्रां सेवा कार्या स्वामिनः सेवके
न ॥ २६ ॥ स्वात्पादित्य मृडुद्विदेव गुरु मे कर्णात्रया श्वे चोत्तरे धर्म सुताष्ट मुद्रि सहिते द्रव्य प्रः
योग शुभ नारे ग्राह्य मृगां तु संक्रमदिने द्रोकोरेऽर्के ह्यतदंशे शुभवे दृष्टां न च बुधे देयं कदाचिद्
नमः ॥ २७ ॥ मूल द्वा श मघा चरक वृद्ध क्षिप्येर्विना कर्क शनिं पापैर्हीनवले विधौ जल लवे शुके
विधौ मांशले ॥ लग्ने देव गुरौ हल प्रवहृणां शलं न सिंह घटे कर्का जे ए घटे तनौ क्षय करं रिक्ता सुष
स्या तथा ॥ २८ ॥ स्तेषु श्रुति वारुणादिति विशाखे इति भौमं विना वीजो प्रिर्गदिता शुभा त्वगुभ

उर्वोक्ते नक्षत्रे

मकर तुला

नक्षत्राणि

जल नवांशे चंडे सति २

उदये उदये इत्यर्थः २

॥ राम ॥

॥ ६ ॥

उर्वोक्ते नक्षत्रे

शिरा तोरक मोक्षं कुर्वति २

ओषधेन मुखं पुत्रो विरेकः वमनं वा जं सदा यं कु

उद्गति विना श्रवणादिवर्जितेषु मूलमया ध्रुवमृडक्षि प्रधानि क्षात्ता तीक्ष्ण

अयः राजस्य भं तदा कांत नक्षत्र तत्त्वादा

य्योत्

स्तेषु श्रुति वारुणादिति विशाखे इति भौमं विना वीजो प्रिर्गदिता शुभा त्वगुभनोऽष्टा ग्रीडुरा मेन्दवः ॥ रा
मेन्दु श्रियु गान्य स कुभ करारा पुत्रो हले कोक्ति ताद्रा जमा दृन वा दृभानि मुनिभिः प्रोक्तान्य सत्सत्ति च
२९ ॥ वाष्पान्मित्र कभा द्येऽनुपलपु श्रोत्रे शिरा मोक्षरां भौमार्के ज्यदिने विरेकं वमना यं स्यादुधा
र्का विना ॥ मित्र क्षिप्र चरक वेर विधु भाहेल ग्रवर्गे विदोजी वस्थापित नो गुरौ निगदिता धर्म क्रिया त
दले ॥ ३० ॥ ताक्षणा जपाद करवक्रि व सुश्रुती नु स्वाती मघोत्र रजलांत कत क्षपुष्ये ॥ मन्दार रिक्त
रहिते दिवसेऽतिशया धान्य दानि गदिता स्थिर भे विलम्बे ॥ ३१ ॥ भाग्यार्थ मश्रुति मयेऽवि
धा नृ मूल मैत्रा न्य भेषु कथितं करामर्दनं सत् ॥ दीशान्ज पानि कृति धा नृ शतार्थ मर्क्षे शशपस्य रोप

राहुभात
अमृत
मत्
जसत
मत्
अमृत
मत्
अमृत
मत्
मत्

दो अष्टौ भानि अ
मति असमी चानि
रवि उक्त भात
अमृत ३
मत् ४
अमृत २
मत् ६

सुत्र ३३ नमो हरा के
३३ ३३ ३३ ३३
सूर्यभास्वत्पर्वते

॥ सुचिं ॥
॥ १० ॥

रामिहर्किं कुजौ विना सत् ॥ ३२ ॥ मिश्रो यरौ प्रभु जगे न विभिन्न धिषोपकर्कजतोलिरहिते च तनौ शु
भाहे ॥ धान्यस्थितिः शुभ करी गदिता क्रवे ज्यदीशेन्द्र दस्रवरभेषु च धान्यवृद्धिः ॥ ३३ ॥ क्षिप्र क्रवात्
चर मित्र मघा सुशक्तं स्याद्भ्रात्रिकं महचमङ्गल पौष्टिकाभ्याम् ॥ खेडके विधौ सुखगते ननु गेयुरो
नोमोद्यादि उद्यमये शुभदत्ति मित्रे ॥ ३४ ॥ सूर्यभास्वत्पर्वते चन्द्रसूर्यविदुः कपंगवः ॥ चन्द्ररेज्या
गुशिखिनोनेष्टा होमाहुतिः खले ॥ ३५ ॥ सैकातिथिर्वारयुता प्राशोवेयुरोभेषु विवक्रिवासः ॥ सौरव
यहोमेशशिषुग्मशोवे प्राणार्थनाशौ दिवि नूतले च ॥ ३६ ॥ नवान्नं स्याच्चरक्षिप्रमृदुभे सत्तनौ शुभ
म् विनानन्दाविषद्यटीमधुपौषाकिं नूतिजान् ॥ ३७ ॥ याम्यत्रयविशारखेन्द्रसार्पपित्रेशभिन्नमे ॥ भू

नक्षत्रत्रयमध्ये
वडे वडनक्षत्रे
दिननक्षत्रे लाति
कमात्सूर्योदि
सुखे होमाहुतिः
पतति ॥

॥ रामः ॥
॥ १० ॥

वीज्यार्कदिनेनौकाघटनं सत्तनौ शुभम् ॥ ३८ ॥ मूलांर्द्धाभरणीपित्रमृगे सोम्येष्टते नौ ॥ सुखे शु
क्रेष्टमे शुद्धे सिद्धिर्वीराभिचारयोः ॥ ३९ ॥ व्यत्यादिति क्रवमघानिलसार्पधिषोपेरिक्तेतिथौ चरत
नौ विकवीनुवारे ॥ स्नानं रुजाविरहितस्य जनस्य शक्तं हीने विधौ खलखगे भवकेन्द्रकोशो ॥ ४० ॥ मृदु
क्रवक्षिप्रचरे जेयुरौ वाखलग्रगे ॥ विधौ तजीववर्गस्थे शिल्पविद्याप्रशस्यते ॥ ४१ ॥ सुरेज्यमित्रभागे
पुचाष्टम्यां तैतिले हरो ॥ शुक्रदृष्टे तनौ सोम्या वारे सन्धानमिष्यते ॥ ४२ ॥ त्यक्ताष्टभूतशनिविष्टिः
कुजाच्चतुर्भमासौ मृतोरविविधप्रपिभानिनाशः ॥ द्युक्ते चरेतनुलवेशशिजीवताराशुद्धौकरादिति
हरीन्द्रकपे परीक्षा ॥ ४३ ॥ व्ययाष्टशुद्धोपचये लगे च शुद्धसुते ॥ चन्द्रे त्रिषदशायस्थे सर्वारम्भः प्र

यस्मिन्नेताहोमजग्माशोर्त्तमलमाहाउपवयभवनेत्रिषडेकादशमराशोलग्रगते

25
20
15
10
5
0

॥ उचिं ॥
॥ ११ ॥

उचिं
रुद्रा

काष्ठवकं सूर्यभा

विशारवा हला धनिष्ठा
रुद्रादिदशाः रोगः २
सूर्याय भाद्रा अभिषेका
नरोत्तमो
रुद्रिका अभिषेका २
उत्तरभाद्रपदा
भरणी
शनिवारः

सिद्धिः ॥ ४४ ॥ स्वाती च पूर्वाशिवसार्पभेदतिर्नरेच्यमेत्रे स्थिरता भवेदुजः ॥ याम्यश्रवो वारुणा न
क्षभेशिवा घसा हि पक्षो धधिपार्कवासवे ॥ ४५ ॥ मूलाग्निदास्त्रेन वपि त्रभेन रवा बुधार्थमेज
दिति धातुभेन गाः ॥ मासो ज्ञवैभेथयमा हि मूलभे मिथे शपि त्रे फणि दंशने मृत्तिः ॥ ४६ ॥
रौद्रा हि शक्रा सुपयाम्य पूर्वादिदेववस्वयि पुपा पवारे ॥ रिक्ता हरिस्तु ददिने च रोगेशी घं भवेदोगिज
नस्प मृत्युः ॥ ४७ ॥ क्षिप्रा हि मूले दहरी शवायुभे प्रेतक्रिया स्यात्कषकुम्भगे विधौ ॥ प्रेतस्य दाहं यम
दिगामं त्यज कृप्या वितानं गृहगोपनदि च ॥ ४८ ॥ सूर्यर्क्षाऽसभैरधस्थलगतैः पाको रसेः संयु
तः शीर्षे युग्ममिने शवस्य दहनं मध्ये पुगे सार्पभीः ॥ प्रागाशादिषु वेदभैः स्वसुहृदा स्यात्संगमो रोगभीः

उत्तरफाल्गुनी
पुष्यः

॥ रामः ॥
॥ ११ ॥

काष्ठवकं सूर्यभा
अधस्थ

उत्तरतिथिवारनक्षत्ररूपे विशिष्टयोगे सति
होक्ते विषुवददिने मूलाधिमासे अधिमासे

विषुवकरसंज्ञको योगो भवति ॥ कादृशः
भद्रासंतकति विधिर्द्वितीया मन्त्रमीदादशीवा निमो ममूर्यतारे भति १

विशारवा

काथादेः करणां सुखचक्रादितं क्राष्टादिसंस्थापने ॥ ४९ ॥ भद्रातिथी रविजभूतनयां कवारैर्द्वौ
शार्यमाजचरणादिति वह्निवैभे ॥ त्रेपुष्करो भवति मृत्युविनाशवृद्धौ त्रेगुणपक्षो द्विगुणा कृद
सुतक्ष्णचंद्रे ॥ ५० ॥ शुक्रां रार्किषु दर्शभूतमदने नन्दा सुतीक्ष्णाय भे पौषो वारुणा भे त्रिपुष्कर
दिने मूलाधिमासे यने ॥ याम्येदात्परतश्च पात परिघे देवे ज्येष्ठकास्तके भद्रा वैधृतयो शशव प्रति
कृते र्दाहो न पक्षे सिते ॥ ५१ ॥ जन्मप्रत्यरितारयो मृत्ति सुखां त्यजे च कर्तुं न समधो मैत्रभगां दिति
क्षव विशारवा द्यधि भे से पि च ॥ श्रेष्ठोऽर्के ज्यविधोर्दिने भ्रतिकर स्वात्पश्चिपुष्ये तथा त्वाशौचात्पर
तो विचार्य मखिलं मध्ये यथा समभवम् ॥ ५२ ॥ अशुक्तमूलं घटिका चतुष्टयं ज्येष्ठा च मूलादिभव

उत्तरफाल्गुनी

अहमधेयाम्ना
यने पि कार्यः ॥

मृगं चित्रा धनि
ष्ठाः

नराः प्रतिपत्
षष्ठे कादशः २
मूलाग्निं चोभ
मासि ध्यानि ३

जन्मभ्रात्यं च मचतुर्दशत्रयोविंशतक्षत्रम् ॥ मृत्ति सुखां ज्येष्ठमचतुर्थं द्वादशस्थं चोभसति

॥ कुचिं ॥
॥ १२ ॥

हिनारदः ॥ वशिष्ठस्य कद्विघटीमितं जगौ हस्यति त्वेकघटी प्रमाराकम् ॥ ५३ ॥ अथोचुरन्ये प्रथमा
ष्टयद्योन्मूलस्य शाकातिमपञ्चनाद्यः ॥ जातं शिशुं तत्र परित्यजेद्युःखमिषिताया वृत्तमानपश्येत् ॥ ५४
आद्ये पितानाशमुपैति मूलपादे द्वितीये जननी तृतीये ॥ धनं चतुर्थे स्थभोऽथ शांत्या सर्वत्र सत्स्याद
हि भवे विलोमम् ॥ ५५ ॥ स्वर्गे भुवि प्रोक्तं प्रदेष्टुमाद्ये भूमौ नभः ॥ कार्तिके चैत्रयोषे ॥ मूलं ह्यधस्तात्तप
समार्गवैशाखशुक्लेषु भवं तत्र ॥ ५६ ॥ गण्डान्तेऽभ्युदयान्तपरिध्याघातगण्डावमेसंक्रान्तिव्यति
पातवैद्यति सिनीवाली ऊर्ध्वदर्शके ॥ वज्रे कृष्णा चतुर्दशी पुष्यमघशरे दग्धयोगे मृतौ विद्ये सोदरभेजनि
नपितृभेशस्ताः शुभाः शांतितः ॥ ५७ ॥ त्रिभंगपंचाङ्गिकवेदवक्रयः ॥ शरेषु नेत्राभिशरेऽङ्गकृताः ॥ वे

॥ रामः ॥
॥ १२ ॥

दानिरुद्राभिव्यमानिवक्रयोऽथ यशानं द्विद्विरदामतारकाः ॥ ५८ ॥ अथादिरुद्रपंतुरगास्ययोनिक्षरो
रासगास्यमणी गृहं च ॥ यष्टकचक्रे भवनं च मन्त्रः ॥ शय्या करौ मौक्तिकविद्रुमं च ॥ ५९ ॥ तोरणां वलि
निभं च कुण्डलं सिंहपुच्छं गजदन्तं मन्त्रकाः ॥ अस्त्रिचत्रिचरणाभमर्दलौ हस्तमन्त्रकयमाभमर्दला
॥ ६० ॥ जलाशयारामसुरप्रतिष्ठासौ म्यायने जीवशशाङ्कशुक्ले दृश्ये मृडक्षिप्रचरेऽङ्गवे स्यात्पक्षे
सिते स्वर्क्षतिथि क्षेरोवा ॥ ६१ ॥ रिक्ता रवर्जे दिवसेति शस्ता शशाङ्कपापैस्त्रिभवाङ्कसंस्थैः व्यष्टा
त्यगैः सत्त्वचरे मृगेऽसूर्यो घटे कोयवतौ च विष्णुः ॥ ६२ ॥ शिवो न्युग्मे दितनौ च देवः ॥ क्षुद्राश्च
रे सर्वश्मे स्थिरक्षे ॥ पुष्ये ग्रहा विप्रययक्षसर्पभूता दयोऽप्ये भवरोजिनश्च ॥ ६३ ॥ इति श्री देवत

॥ सु. ति. ॥
॥ १३ ॥

नत्तु नदैवतरामचिरविते सुहृत्तचित्तामरगोनक्षत्रप्रकरणम् ॥ २ ॥ घोरार्कसंकमरासुग्ररवोहिभू
शोचांक्षीविशोलपुविधौचचरक्षभौमे ॥ चौरान्महोदरयुतान्पतीन्मैत्रेमन्दाकिणीस्थिरगुरौसुखयेच
मन्दा ॥ १ ॥ विप्राश्चमिश्रभभृगौतुयभृश्चमिश्रातीक्ष्णाकजेत्त्रजसुरत्तरवल्लराक्षसीच ॥ अंशेदिनस्यनृ
पतीन्प्रथमेनिहन्तिमध्येधिजानपिविशोऽपरकेचभृजान् ॥ २ ॥ अस्तेनिशाप्रहरकेषुपिशाचकादीन्
क्तंवरानपिनतान्यशुपालकांश्च ॥ सूर्योदयेसकललिंगिजनंचसौम्ययाम्यायनंमकरकर्कटयोनिरुक्तं
३ ॥ षडशीत्याननंचापनृकुक्ष्यारुषेभवेत् ॥ तलाजौविषुवंविष्णुपदंसिंहालिगोघटे ॥ ४ ॥ संक्रांतिका
लाडभयत्रनाडिकाऽपुरापामताः षोडशषोडशोष्णागोः ॥ निशीथतोर्वागपरत्रसंकमेपूर्वापराहन्तिमह

॥ रामः ॥
॥ १३ ॥

उदयाहर्द्विज्जितादधत्तथः २

र्वापराहन्तिमपूर्वभागयोः ॥ ५ ॥ पूर्वोनिशीथेयदिसंकमस्स्यादिनद्वयंपुरापमथोदयास्तात् ॥ पूर्वमर
स्ताद्यदियाम्यसौम्यायनेदिनेपूर्वपूरेतुपुरोपे ॥ ६ ॥ संधात्रिनाडीप्रमितार्कविन्वादधोदितास्तादधदुर्ध
मत्रः ॥ चेद्याम्यसौम्येअपनेक्रमास्तऽपुरोपौतदानीम्यरपूर्वघसौ ॥ ७ ॥ याम्यायनेविष्णुपदेचायाम
ध्यास्तलजयोः ॥ षडशीत्याननेसौम्येपरानाश्रोतिपुरापदाः ॥ ८ ॥ तथायनांशाऽखरसाहताश्चम्यष्टा
र्कगत्याविहतादिनाद्यैः ॥ मेषादितः प्राक्कलसंकमास्तुर्दनेजपादौवज्रपुरापदास्ते ॥ ९ ॥ सममृडक्षिप्र
वसुश्रवोमिमघात्रिपूर्वाऽस्रपभंचहत्स्यात् ॥ क्रवदिदैवादितिभंजघनंसार्याम्बुपार्श्वनिलशाक्रयाम्य
म् ॥ १० ॥ जघन्यभेसंकमरगोसुहृत्तशारेन्दवो^{१५} वाराकृताहहत्सु^{४५} ॥ खरामसंख्याः^{३०} समभेमहासमर्घसाम्य

॥ सुचिं ॥
॥ १४ ॥

मयिधुदर्शनेपि ॥ ११ ॥ अर्कादि वारे संक्रांतौ कर्कसाद्यविशोपकाः ॥ दिशोनखागजाः सूर्याभ्युदयादशमा
यकाः ॥ १२ ॥ स्यान्नैतिलेनागचतुष्यदेरविस्तुन्नो निविष्टस्तगरादिपञ्चके ॥ किंस्तु प्रउर्ध्वः शङ्कनौ सकौ
लवेऽनिष्टः समश्रेष्ठमहार्घ्यवर्षणो ॥ १३ ॥ सिंहवाघवराहरामभगजावाहद्विषट्घोटकौ भवानौ गौश्च
रणा युधश्च ववतो वाहारवे संक्रमे ॥ वस्त्रस्वेतसुपीतहारितकपाद्धारक्तकालासितश्चित्रङ्गम्वलदिग्ध
नाभमथशस्त्रं स्यादुधुराङ्गीगदा ॥ १४ ॥ खड्गो दराडशरामनो मरमथोक्तश्च पाशाङ्कशास्त्रं वारास्तथभ
क्ष्यमन्नपरमान्नमैक्षयकान्नकं ॥ उग्धं दध्यापि चित्रितान्नखण्डमध्याजं तथा शर्कराथोलेयो मृगनाभिकं
कुममथोपादीरमृदोचनम् ॥ १५ ॥ यावश्चौत्तमदो निशांजनमथो कालागुरुश्चन्द्रकोजातिर्देवतभूत

॥ रामः ॥
॥ १४ ॥

सर्पः सहगाः पश्वेणा विप्रास्ततः ॥ क्षत्रा वैश्वकभूऽसंकरभवाः पुष्यश्च पुन्यागकज्जाती वाङ्गलकेतकानि च
तथा विल्वार्कदूर्वा मुजम् ॥ १६ ॥ स्यान्मल्लिकापाटलिकाजपाच संक्रांति वस्त्राशनवाहनादेः ॥ नाशश्च तद्व
सुपजीविनाश्च स्थितोपविष्टस्वपतां च नाशः ॥ १७ ॥ संक्रांति धिषाणाधरधिषापतस्त्रिभेस्त्रिभे निरुक्तं गमनं ततो
ह्रमे सुखं त्रिभे पीडनमह्रमे सुखं त्रिभे र्थहानीरसभेधमागमः ॥ १८ ॥ दृपेक्षणां सर्वकृतिश्च संगरश्शास्त्रं विवाहो
गमदीक्षारोरवेः ॥ वीर्येथ तारावलतो विधुर्विधोर्ध्वलाघ्रविस्तद्वलतभ्रुभाऽपरे ॥ १९ ॥ स्पष्टार्कसंक्रांतिविहीनउक्तो
यासोधिमासः क्षयमासकस्तु ॥ द्विसंक्रमस्तत्र विभागयोस्तत्तिथे क्रिमासौ प्रथमांस्तसंतौ ॥ २० ॥ इति श्रीदेवता
मन्त्रसुतदेवतरामविरचिते सुहृत्तचिंतामणौ संक्रांतिप्रकरणम् ॥ ३ ॥ सूर्यो रसांते खयुगे निनन्दे

संक्रांतेः पूर्वन्त
यावन्तस्त्रिभे
गमनम् ३
सुखम् ४
पीडनम् ३
सुखनाभं ६
अर्थहानि ३
धनागम ४

॥ सुनि ॥
॥ १५ ॥

शिवाक्षर्योभौमशनीतमश्च ॥ रसांकयोर्लाभशरेयुगात्मेवद्रोमराधौयुगानन्दयोश्च ॥ १ ॥ लाभाद्यमेवाद्यशरे
रसात्तेनगद्ययेतेदिशरेधिरामे ॥ रसांकयोर्नागविधोरवनागेलाभवयेदेवयुरुःशराधौ ॥ २ ॥ द्यन्तेनवाशेदि
युगोशिवाहौषुककनागेधिनगेनिरूपे ॥ वेदाम्बरेपंचनिधोगजेधोनदेशयोर्भाजुरसेशिवायौ ॥ ३ ॥ क्रमाकु
भोविद्वइतियहः स्यात्पितुःसुतस्यान्नवेधमाहुः ॥ उद्योपिखेटोविपरीतवेधाकुभोदिकोरोशुभदःसिते
जः ॥ ४ ॥ स्वजन्मराशेरिहवेधमाहुरग्रेग्रहाधिस्थितराशितःसः ॥ हिमाद्रिविंध्यांतरग्ववेधोनसर्वदेशेधि
तिकइपयोक्तिः ॥ ५ ॥ जन्मक्षेनिधनंग्रहेजनिमतोघातःक्षतिश्रीर्वथाचिंतासौख्यकलत्रदौस्थमृतयःसु
मनिनाशःसुखं ॥ लाभोपायइतिक्रमात्तदशुभद्वस्येजपस्वर्गागोदानंशात्रिरथोग्रहंत्वशुभदंनोवीक्ष्यमाः

॥ रामः ॥
॥ १५ ॥

ऊःपरे ॥ ६ ॥ पापांतःपापयुग्मेनेपापाचक्रःशुभोप्यसत् ॥ शुभांशेचाधिमित्रांशेयुरुद्योःशुभोपिसत् ॥ ७ ॥
सिताःसितादौसदुष्टेचक्रेपक्षौशुभाशुभौ ॥ व्यत्यासेचाशुभौप्रोक्तौसंकटेऽनवलंतिदम् ॥ ८ ॥ वज्रंशुकेऽ
जेसुसुक्ताप्रवालंभौमेऽगोगोमेदमाकैसुनीलं ॥ केतौवैहृयंयुरौष्यकंतेपाचिःप्राङ्माशिक्यमर्केतुम
धौ ॥ ९ ॥ माशिक्यसुक्ताफलविडुमाशिगारुत्यकंषुष्यकवज्रनीलम् ॥ गोमेदवैहृयकमर्कतस्सूरान्तान्य
थोत्तस्यसुदेसुवर्गम् ॥ १० ॥ धार्यराजावर्तकराहुकेतोरूपंशुकेदोश्चसुक्तायुरोक्त ॥ लोहंमन्दस्यार
भाचोःप्रवालंताराजन्मक्षेत्रात्रिरावृत्तितःस्यात् ॥ ११ ॥ जन्माखसम्पद्विपदःक्षेमप्रत्यरिसाधकाः ॥ वधमै
त्रातिमैत्राःसुस्ताराणामसदृकफलाः ॥ १२ ॥ नृत्योस्वर्गातिलान्विपद्यपियुडंशाकंविजन्मस्वथोदद्यात्प्रत्य

॥ उचिं ॥
॥ १८ ॥

रितारकासुलवशांसर्वो विपत्त्यरिः ॥ मृत्युश्चादिमपर्ययेन शुभदोषैः प्राद्वितीयेऽशकानाडी प्राच्यतृतीय
कात्रथशुभासर्वे तृतीये स्मृताः ॥ १३ ॥ षष्ठिप्रपङ्गगतमंशकचदीयकं युगाहतं ॥ शरादिहृत्तत्त्वतोऽ
केशोषेवस्थाः क्रियादिषोः ॥ १४ ॥ प्रवासनाशौभराण्यंजयश्च हास्यारतिः क्रीडितसुप्रभुक्ताः ॥ चरारव्यकं
पस्थिरताश्चवस्थामेषां क्रमांमसदृक्फलताः सु ॥ १५ ॥ लाजाकुसुमवलाप्रियङ्गुघनसिद्धार्थे निशादार्
भिः पुंखालोप्रयुतेर्जलैर्निगदितं स्नानं ग्रहोत्थाघहृत् ॥ धेनुः कंवरुणोदयश्च कनकम्पीताम्बरं घोरक
ः श्वेतोगौरसितामहासिरजश्च नारवेदक्षिराणाः ॥ १६ ॥ सूर्यारसो म्यासुजितोऽक्षनागसप्तादिप्रस्ना
न्विधुरग्निनाडी ॥ तमोयमेज्यास्त्रिरसदिमासानात्रवराशोऽकलदाऽपुरस्तात् ॥ १७ ॥ इष्टे योगे हेमचं

॥ रामः ॥
॥ १८ ॥

डेचशंखंधान्यं तिथ्यर्द्धे तिथौ तंडलाश्च ॥ वारे रत्नं भेदगां हेमनाशां दद्यात्सिंद्धं च तारासुराजा ॥ १८ ॥
राश्यादिगोचरविक्रजौ फलदौ सिनेज्यो मध्ये सदा शशिसुतश्चरमेव मंदौ ॥ अक्षान्नवह्निभयसन्मनिवस्त्र
सौरव्यडः खानिमासिजनिभेन विवासरादौ ॥ १९ ॥ इति सुचिं चतुर्थं गोचरप्रकरणं समाप्तम् ॥ ४ ॥
अथ संस्कारप्रकरणं प्रारभ्यते ॥ ॥ आचं रजः शुभं माघे मार्ग राधेय फाल्गुने ॥ ज्येष्ठश्चावगायोः शु
क्ले सदा रेस त्रयो दिवा ॥ १ ॥ शुक्लत्रयमृदक्षिप्रध्रुवस्तौ सितां वरे ॥ मध्यं च मूलादिनिभे पितृमिश्रे परे
वसतः ॥ २ ॥ भद्रानिडा संक्रमेदर्शरिक्ता संख्या षष्ठी द्वादशी वैधृतेषु ॥ रोगेष्टम्यां चंडसूर्योपरागे पाते वायं
नोरजोदर्शनं सतः ॥ ३ ॥ हस्तानिलाभिः मृगमैत्रवसुध्रुवाख्यैः शक्राचिनैः शुभनिधौ शुभवासरे च ॥ स्ना

॥ बुचिं ॥

यादर्थार्त्तववतीमृगपोहवायुहस्ताधिधातुभिरवलभनेवगर्भम् ॥ ४ ॥ गंडानं त्रिविधं यजेत्त्रि
धनजन्मर्क्षेवमूलानकंदासं पौष्णमघीपरागदिवसानपातंतथावैष्टितिम् ॥ पित्रोः श्राद्धदिनं दि
वाचपरिघातार्धस्वपत्नीगमेभानुत्यातहतानिमृत्सुभवनं जन्मर्क्षतः पापभम् ॥ ५ ॥ भद्राष्टमीपर्व
रिक्ताश्च संध्याभौमार्काकर्कनाशरात्रीश्च तस्रः ॥ गर्भाधानं सुतरेण कर्मैत्र ब्रह्मस्वातीविष्णुवस्वतुषे
सतः ॥ ६ ॥ केंद्रत्रिकोणेषु भूभैश्च पापैस्त्रायारिगैः पुंयहृदहलत्रे ॥ भोजांशगेऽन्नेपि च पुंयरा
त्रौ चित्रादिना ज्याधिषु मध्यमं स्यात् ॥ ७ ॥ जावाकारदिने मृगे ज्यनिर्कृतिश्रोत्रादिनिब्रध्नभैरिक्ता
मार्कं रसांष्टवर्ज्यनिधिभिर्मासाधिपेषावरे ॥ सामंतोष्टमषष्ठमासि शुभदैः केंद्रत्रिकोणैरवलैर्ला.

॥ रायः ॥

॥ १७ ॥

भारिषु वाधुवांस्तसदहेलत्रे च पुंभांशके ॥ ८ ॥ मासेश्वराः सितकुजे ज्यनवांडु सौरिचंडात्मजास्तु
पचंडदिवाकराः सु ॥ स्त्रीणां विधोर्वलमुशंति विवाहगर्भसंस्कारयोरितरकर्मसुभर्तुरेव ॥ ९ ॥ दृ
वौदिनैः पुंसवनं विधेयं मासेरुतयेत्यथविष्णुपूजा ॥ मासेऽष्टमे विष्णुविधानं जीवैर्लत्रे भूभैश्च
टहेचधुद्रे ॥ १० ॥ तन्नातकमदिशिशोर्विधेयं पर्वारखरिक्तो न त्रिधौ भूभैर्हि ॥ सकोदशोद्दशकेपि
घस्त्रे मृडध्रुवक्षिप्रवरोडुस्युत् ॥ ११ ॥ पौष्णध्रुवेऽकरवातहयेषु मूलान्नानं समित्रभरवीज्यकुजे
षुशस्तम् ॥ नाडत्रयधुतिमघांतकमिष्वमूलत्वाद्युतसौरिवसुर्ध्रुवैरिक्तनिध्याम् ॥ १२ ॥ मासेवे
त्यथमेभवेत्सदशनोवालोविमश्येत्स्वयंहन्यात्सकंमतोऽनुजोतभंगिनीमात्रयज्ञानद्यादिके ॥ यथा

वालश्वेज्जमानंतं २

रुताये चतुर्थे पंचमेज्येष्ठभानंतं

कृमाईति कनिरुभानंतं

द्वितीयादिमासे

सप्तमा विष्टः सुखदं अष्टमे नवमे दशमे

॥ मुचिंता ॥
॥ ॥

दौलभनेहिभोगमदुलंतातात्सुखं पुष्टतां लक्ष्मीं सौख्यं मथोजनौ सदशनो चोर्ध्वं स्वयित्रादिहा ॥ १३ ॥
दोला रोहेऽर्कभात्यं च शरपं चेषु सप्तभैः ॥ नैरुजं मरगां काशं पं व्याधिः सौख्यं क्रमाच्छिः ॥ १४ ॥ दंतार्क
भूपधनिदिक्षितवासरे स्याद्वारे भुभे मृडलपुधुवभैः शिष्टनाम ॥ दोलाधिरूटिरथ निष्क्रमगां चतुर्थ
मासे गमोक्तसमयेऽर्कमित्रेऽहिवा स्यात् ॥ १५ ॥ कवाज्यास्तं चैत्राधिमासे नयो जलं पूजयेत्सूत्रि
कामासपूजौ ॥ बुधे द्वाज्यवारे विरिक्ते तिथौ हि शुभाज्यादितां दर्कनैर्कृत्य मैत्रैः ॥ १६ ॥ रिक्तानं दाष्टद
शं हरिदिवसमथो सौरिभौ मार्कवाग्नं लयं जन्मक्षलं द्राष्टमष्टहलवगं मानमेवालि कंच ॥ हित्वा म
सासमे मास्यथ हि मृगदृशां पंचमादोजमासे नक्षत्रैः स्यात्स्थिराद्यैः समृडलपुचरे वलकानाशनं मन

॥ रामः ॥
॥ १८ ॥

पाशने प्रसन्नं वदति २

लघवलं

नग्रे खभुद्वेदशमे अष्टमिहने

वालो भिक्षाशीदारिद्रः स्यात् २

॥ १७ ॥ केन्द्रत्रिकोणसहजेषु भुभैः खभुद्वेले त्रेत्रिताभरिपुगे श्रवदंति पापैः ॥ लग्नाष्टमष्टरहितं श
शिनं प्रशस्तं मैत्रां वपानिलजनुर्भमसच केचित् ॥ १८ ॥ क्षारोऽर्कं च देव्यं तभौ मार्ककिं भागवे
त्रिकोणव्ययकेन्द्राष्टस्थितैरुक्तं फलं य हैः ॥ १९ ॥ भिक्षाशीयत्तदुद्योगजीवोत्तानी चपेत्त रुक्
कृष्टा चान्ते शवा तव्याधिमानं भोगभागिति ॥ २० ॥ दृष्ट्वां वराहमभिपूज्य कुजे विभुद्वैरिक्ते ति
थौ व्रजनिपंचममासि वालम् ॥ वद्वा भुभेऽहिकटिस्तत्र मथ भुवेऽर्कं च देव्यं तभौ मार्ककिं भागवे
शये कौ ॥ २१ ॥ तस्मिन्काले स्थापयेत्तत्पुरस्तादस्त्रं शस्त्रं पुस्तकं लेखनी च ॥ स्वर्गारोप्यं यच्च दृ
क्लानिवाल सौराजीवैस्तस्य वृत्तिः प्रदिष्टा ॥ २२ ॥ वारे भौ मार्ककिं हाने भुवमृडलपुभैर्विस्तृष्टला

भौमवलो सति ४

भवरागा

दृष्टिः २

25
20
15
10
5
0

हरिशयन आषाढ शुक्लैकादशीमारभ्य कार्तिक शुक्लैकादशीपर्यन्तम् ॥ जन्ममासं यस्मिन् वा द्वा मासं चेन्नादौ जन्मसं
नमासः ॥ केचित् आरभ्य जन्मदिवसं यावच्छिशुदिनं भवेत् जन्ममासः सविज्ञेयः ३
उपलक्षिते काले १ मकर १ कुम्भा १ जन्मतारां प्रथमदशमैकोनविंशतिस्तिकां
विषमवर्षे ४ श्रवणा धनिष्ठे ४ पापग्रहैः षष्ठेकादशतृतीये

॥ सुविं ॥

युगादिसमवर्षं
द्वितीयवर्षादिकं ३
जन्माहान्तरे १ वा
दशभिः भूषेः षोड
शभिः पश्चिगतिनि
दिवसे

दितीया स्वाती वस्वभ्युपेतैर्मिथुनमृगशुता कुम्भगोमीनलग्ने ॥ सौम्यैः केन्द्रत्रिकोणैरशुभगगनभैः
ः शत्रुलाभत्रिमस्थैः साह्वलं सार्द्धमासद्वयमितसमये प्रोक्तमन्नाशनेवा ॥ २३ ॥ हिनैनां श्वेत्तपोषाव
प्रहरिशयनं जन्ममासं चरिक्तां युगादं जन्मतारां मृतमुनिवसुभिः संमिते मास्यथोवा ॥ जन्माहान्तरे
यभूषैः परिमितदिवसे ज्ञेयं शुक्लैः उवारेथो जादेविष्णु युगादिनिष्ठलघुभैः कार्गवेधः प्रशस्तः
॥ २४ ॥ संधुद्रे मुनिभवने त्रिकोणा केन्द्रा यम्यैः शुभरवचरैः कवीज्यलग्ने ॥ पापारवैररिसहजा
गेहसंस्थैर्लग्नस्थैर्त्रिदशगुरौ शुभावहः स्यात् ॥ २५ ॥ गीर्वाणां बुधप्रतिष्ठा परिणायदहनाधानगे
हप्रवेशाश्चौलं राजाभिषेको व्रतमपि शुभदं नैव याम्यायने स्यात् ॥ नोवावात्पास्तवाङ्मसुरशुमि

ः समस्थाने संधुद्रे सर्वग्रहरहिते सति १ उपनयनं १
चूडाकर्मः १ गुरोर्लग्ने स्थे सति २ देवाः १ शुक्रशुक्रवांलग्ने ॥ दृष्टमुत्ताधुर्मीनाग्ये
अंशुजलं जलाशः २ विवाहः २ अग्राधान २
तथा गुरुशुक्रयोर्वात्ये अग्रे वार्धक्ये च पूर्वोक्तं न शुभदं स्यात् १

जन्ममासं
मासेषु ३

॥ रामः ॥
॥ १९ ॥

॥ विपुनः ॥

क्षमकेनोक्तद्वयेपि पूर्वोक्तं न शुभं स्यात् १
भूगोः शुक्रस्य पुरः पूर्वस्यादिशुदिनस्य पश्चिमदिशुदिनस्य च यथा मरुत्पन्निदशाहं वा लग्नं स्यात् २ पूर्वस्यादिदिनं पश्चादशादिनमित्यर्थः ३
भूगो वाङ्मसं पूर्वस्यानलो पक्षपंचदशादिनानि पश्चादलो पंचदिनानि १ गुरोर्लग्ने वात्ये वाङ्मसं पक्षपंचदशादिनानि उदाहृते कथिते २
तयोर्नैव केन्द्रद्वये स्यात् पक्षं वाङ्मसं च केचिज्जहति तमपरे यावदीक्षांतडये ॥ २६ ॥ पुरः पश्चाद्
गीर्वात्यां त्रिदशाहं च वाङ्मसं ॥ पक्षपंचदिनं ते देवराः पक्षमुदाहृते ॥ २७ ॥ ते दशाहं द्वयोः प्रो
क्तैश्चित्सप्तदिनं परैः ॥ ग्रहं त्वात्यधिके प्यन्ये रक्षाहं च ग्रहविधौ ॥ २८ ॥ चूडावर्षात् तृतीयात् शुभ
वतिविषमेऽष्टाकरिक्तां षष्ठीपर्वो नाहे विचैत्रोदगयनसमये ज्ञेयं उशुकैज्यकानाम् ॥ वारे लग्नां
शपोश्चास्वभनिधनतनो नैधने शुद्धियुक्ते शाक्रोपेतैर्विमैत्रैर्दृष्टवरलघुभैरायषट्त्रिस्थपापैः
॥ २९ ॥ क्षाराचंडकजसौरिभास्करैर्दृष्टशस्त्रमृतिपंशुताजराः ॥ स्युः क्रमेणावधजीवभाग
वैः केन्द्रगैश्च शुभमिष्टतारया ॥ ३० ॥ पंचमासाधिके मातुर्गर्भे बोलं शिशोर्न सत् ॥ पंचवर्षाधिक
जेष्टाशुक्लैरवरागरहिते ३

सभनिधनतनो भलं गराशिशुभस्य भेस्वभाभ्यानिधनं अष्टमलगतं न विद्यते यस्मिन् नोस्व जन्मलग्नजन्मराशिभ्यामष्टमलग्नरहिते लग्ने च
नथानेधने अष्टमस्थाने शुद्धियुक्ते शुक्रयतिरिक्ते सर्वग्रहरहिते लग्ने चूडा स्यात् ३

ते दशाहमिति
दिशि यमं तन्वा
वयोर्गुरुशुक्रयोः ते
वात्यवाङ्मसं दशाहं
दशादिनं प्रोक्तं के
चित् अपरेषु लग्न
दिनं वात्यवाङ्मसं
प्रोक्तं ॥ अग्रे
स्य हं त्रिदिनं ३

जन्माहं ३

25
20
15
10
5
0

मौम्यभेधभयहराशोचंडेसनि स्वस्य गोचरेणाशोभनेमनिउद्वारापि
क्षौरयात्रादिकृत्येशोभनासमीचीनातेया ॥ २ ॥

रजस्वलायाः २

वाअथवासीम्यमित्र
म्यानां बुधगुरुशुक्राणां
गेंचंडेसनि ॥ अथवा सु
षडर्गसतिक्षौरं सत्यात्

॥ सुविटी ॥
॥ ॥

वौलोपनयनवि
वाहादिकृत्यं वा
लस्य वालिकाया
श्रवानाचरेत् न ऊ
यात् ३
षडर्गसति ॥ अग्निः
क्षतिकाक्षौराहत्या
महारं कृत्तिकायस्य
स। एवं त्रीणि मैत्रा
पुत्राधायस्य अष्टौ
पंचपित्राणि मघाय
रोर्यमगाउत्तराफाल्गु
हृशः क्षौररुद्रदत्तोव
गामेति प्राप्नोति २

स्येष्टंगभिर्गयामपिमातरिः ॥ ३१ ॥ तारादौष्ट्ये त्रिकोणोच्चगेवाक्षौरं सत्यात्सौम्यमित्रस्ववर्ग
मौम्यभेज्जेशोभनेउद्वताराशलाज्ञेयाक्षौरयात्रादिकृत्ये ॥ ३२ ॥ कृतुमत्याः स्तुतिकायाः स्तुतो
श्रौलादिनाचरेत् ज्येष्ठापत्यस्य न ज्येष्ठे कैश्चि मार्गे पिनेष्यते ॥ ३३ ॥

॥ कृतुपाणिपीडमृतिबंधमोक्षगोक्षुरकर्मचक्षिजटपांशयाचरेत् ॥ वाववाहती
र्थगमसिंधुमज्जनक्षुरमाचरेत्तरवलुगभिर्गीपतिः ॥ ३४ ॥ तृपाणांहितंक्षौरभेदमशु
कर्मदिनेपंचमेपंचमस्योदयेवा ॥ षडग्निस्त्रिमेत्रोष्टकः पंचपित्रोः दत्तोऽध्ययमाक्षौररुद्र
सुमेति ॥ ३५ ॥ गणेशविष्णुवायमाः प्रहृज्यपंचमादकेतिथौ शिवाकदिदिष्टिषट्शरत्रिकेन वावदक

करोहिणोयस्य
स्य अक्षयश्रुता
योयस्यसंज्ञा
पानं नरं च सुमर
यत्ते ४ विवाह ४ मातापितरौर्मरगो ४ कालाष्टदेवदस्यमोक्षगो ४
समुद्रमनम् २ क्षुरकर्म नाचरेत् २
गणेशविष्णुत्रिमिदो वाक्यमरस्वतीरमालक्ष्मीरुतादिवताः प्रहृज्य

तृपाणां पंचमे पंचमेदिनेक्षौरनक्षत्रे मशु कर्महिनं स्यात्
नक्षत्राभावस्तदर्थमाह ॥ अस्योदयेवेति अथवाऽस्यक्षौरम
कार्यम् ॥ उदयशदेन तनक्षत्रम्यस्वामिनो मूर्कतः २

स्तुतकवहनम्
तीर्थयात्राम्

॥ रामः ॥
॥ २० ॥

पंचमेदिनेदिक्षौर
स्य उदये मशु कर्म

स्वातीरेवती पुनर्वसु आडा हस्ताचित्रामित्रमत्राधायामयतमेनक्षत्रेसति
पुष्याश्लेषयोः २
अधीतिअधयनं
षष्ठीपंचम्यादितिथिषु २

मतांमोमजगुरुशुक्राणांदिनेदिवसे तथाचर
राशयो मेषककृतुनामंकरास्तद्विने शुभस्वामि
केदृषमिधुनकयाधनुर्मीनामयतमेनेसति

लघुश्रवो निलांत्यभादिताशतक्षमित्रभेचरोनसन्ननौशिशोलिपियहः सतांदिने ॥ ३० ॥ मृगाकराकु
नेस्त्रयेष्विहलपूर्विकात्रयेगुरुदयेऽकजीवविलसितेऽहिषट्शरत्रिके ॥ शिवाकदिदिष्टिकेतिथौधु
वांत्यमित्रभेपदैः शुभैरधातिरुजमात्रिकागाकेडगैः स्मृता ॥ ३१ ॥ विप्राणां व्रतबंधनं निगदितंग
भाज्जनेर्लक्ष्मे वर्षेवाप्यथपंचमेक्षितिभुजांषष्ठेतथैकादशे वेषानांपुनरंष्टमेप्यथपुनः स्याद्वा
दशेवत्सरैकालेथद्विगुरोगतेनिगदितेगोशांतदांऊर्बुधाः ॥ ३२ ॥ क्षिप्रधुवाहिचरमूलमृडत्रि
पूर्वार्गेडैर्कविहुरुसितेऽदिनेव्रतंसत् ॥ द्वितीषुरुद्रविदिकप्रमितेतिथौचक्रादिमत्रिल
वकैपिनवापराह्णे ॥ ४० ॥ कर्वाज्यचंडलमपारिषो मृतोव्रतेऽधमाः ॥ व्ययेज्जभांर्गवौतथा त

रिषोषष्टे मृतावष्टमस्थानेवेकु कुरुचंडलग्नस्वामिनो भवति नदा अधमा मरणाकारकाः ॥ अज्जभांर्गवौ
चंडधुको व्यये अधमो ॥ खलाः पापायहाः ललाष्टमपंचमस्थानेपुस्थिता अधमाः ॥ २
विहितमामानां कृत्स्नपक्षस्यादिमत्रिलवके पंचमाप्यंतं व्रतं मत् ॥ यत्काचवर्षा
मपि कृत्स्नपक्षेत्वाये विभागे शुभदं व्रतं मदिनिवासि शोके ॥ २

क्षिप्राणि हस्ताधिपुष्याः २
धुवाणि रोहिणपुत्रात्रयम् ३
चराणि श्रवणाधनिशातारा पुनर्वसु स्वात्यः ३

मृडनि मृगरेवती
वित्रात्राधाः

5 10 15 20 25

25
20
15
10
5
0

॥ सुचिंटा ॥

ब्रह्मवातो ब्रह्मेय
नो मवीने विशाधि
काः स्यात् ३

स्वोच्चरति ॥ पुरुष
मेघमिह हृष्टिके
युर्वर्गो नमलक्षणा
पुमफलदाता अन्ये

शुभग्रहाः अष्टमवष्टकादशस्थानस्थित्युत्पन्नशोभना अन्यस्थाने व्रतवधेशोभनाः
खलाः पापाः तृतीयवष्टकादशस्थानेषु शोभनाः सुः ॥
विशुद्धस्यः कर्कस्थित्युत्पन्नो यदि शोभ
शाखावेदस्येश स्वाभी तुल्यतायत्वाकर्णो शोपिया सुः सूर्यजावश

नः
शो प्रसिद्धा ३

वेदशास्त्रविधिना
वेदो वेदाध्ययनं शा
स्त्रशास्त्राध्ययनं ४

॥ रामः ॥
॥ २१ ॥

नो नृनो सुतेखलाः ॥ ४१ ॥ व्रतबंधः षष्ठ्यदिः फवर्जिताः शोभनाः शुभाः ॥ त्रिषडां येखलाः पुरो गी कर्क
स्थो विधुस्तनो ॥ ४२ ॥ विप्राधा शोभा र्गवेनो कुजा कौ राजन्याना मोषधी शो विशां ॥ धू दाराणां त्रिधां न्य
जानां शनिः स्यात्कारवेशाः स्युज विधुकार सौम्याः ॥ ४३ ॥ शाखेश वारतनु वीर्य मती वशस्तं शाखेश सूर्य
शशि जीव वले व्रतं मत ॥ जावे भृगोरि पुष्ट है विजि ते वनी चे स्याद्वेद शास्त्र विधिना रहितो व्रतेन ॥ ४४
नन्मक्ष मा मलयादौ व्रते विशाधिको व्रती ॥ आद्यगर्भे पि विप्राणां क्षत्रादीनामनादि मे ॥ ४५ ॥ व
दकन्या जन्मराशे स्त्रिकोणा यदिस प्रगः ॥ श्रेष्ठा यरुः खड्गदृष्ट्या ये पूजया न्यत्र निदिनः ॥ ४६ ॥ स्तो
त्रे स्वभस्व मे त्रे वा स्वां शे व र्गे न मे यरुः ॥ रिफा एतु र्य गो पां शे नी वारि स्थः शुभो र्प सतः ॥ ४७ ॥ क

तुर्धादिनियं स्थान स्थितो पि स्वोत्पन्न कर्क स्व भेधनु मीने स्वर्मेने
स्वां शे धनु मीने न वां शे वगी न मे न वां शे यथा दृष्टराशौ दृष्ट न वां शे
य व र्गे न मे न वां शे राशि राशि यु प्रथम मध्याता इति स्थितो यरु रिष्टः
सुखादौ यरु रती व शुभः

क्षत्रादीनां क्षत्रिय वेषानां पुनरनादि मे द्वितीयगर्भादिवाल के
सति जन्मक्ष मा मलयादौ विशाधिको व्रती स्यात् ॥ आद्यगर्भे
व्रते वा सर्व धानि धेधस्व ३

ने

ह्येष दोषेऽनधाये शनो निरपरा रू के प्राक संध्या गजिते ने चो व्रत वंधो गलय हे ॥ ४८ ॥ कुरो जडो
भवेत्पापः पटुः षड्कर्म कृद्धः ॥ यत्तार्थ भा क नथा सूर्यो रखा यं शे नो क्रमात् ॥ ४९ ॥ विद्या निरतः
शुभराशिल वे पा पा रा ग ते हि द रि द्रतः ॥ चंद्रे स्ववल वे व ऊ डः खयतः कर्णा दिनि भेधन वा स्वल वे ॥ ५०
राजसे री वै श प ह तिः शास्त्र ह ति श्र पा ठ कः ॥ प्रातो र्थ वान् स्ते र्स्व सेवा के डे सूर्या दि रे च रे ॥ ५१ ॥
विधौ मितां रा गे मिने त्रिको रा गे न नो य रौ ॥ समस्त वेद विद्वती य मां रा गे ति नि र्दृताः ॥ ५२ ॥ शुविधु
रूपौ षत पसां दिगं धि रू डा कं संख्य मि त ति थ यः ॥ भू ता दि त्रि त यां ष मि सं क्र म रां च व्र ते ध न धा याः ॥
५४ ॥ अकं त कं त्रि ति थि पु प्र दो षः स्यात् न द यि मे ॥ रा त्र्य र्ध सा र्ध प्र हर या म म धा स्थि तेः क्र मात् ॥ ५५ ॥

तदग्रिमे मि थि मि र की दि ति थि पु प्र दो षः स्यात् यथा हा द श पा म र्ध रा त्रा त्मा क त्रयो द शी प्र ह नो प्र दो षः ॥ षष्ठां सा र्ध प्र हर म ध्ये स प्र मी प्र ह
त्रि म द पा प्र दो षः ॥ तथा तृतीयायां प्र हर म ध्ये चतुर्थ प्रि वे शो प्र दो षः ॥ अत्र द्वितीय प्र हर म ध्ये चतुर्थ प्रि वे शो प्र दो षः ॥ अत्र द्वितीय प्र हर म ध्ये चतुर्थ प्रि वे शो प्र दो षः ॥ अत्र द्वितीय प्र हर म ध्ये चतुर्थ प्रि वे शो प्र दो षः ॥
का द य मि तः कालो रा त्र्य द्वा द श वा यः

25
20
15
10
5
0

सृष्टाक्षेपार्जहन्ताविनास्त्रीसुतसर्वत्रयेषु कृते दाधायिनां २
अश्विनाधनिष्ठापुष्पहन्ता नरात्रयार्जश्वसो सुसामवेदधायिनां २
रेवताहमानुराधासुगपुनर्वसुपुष्यरोहिण्युज्जरात्रयेषु यजुर्वेदाधायिनाम् २

॥ उविं ॥

प्राप्रह्येदनपाकाद्व्रतबंधनंतरं यदिचेत् ॥ उत्पानां नध्ययनोत्पन्ना वपिशानि सुर्वकं तस्यात् ॥ ५८ ॥ वेदक्रम
कृशिशिवाहिकरत्रिमूलद्वर्चासुपोषकरभेत्तृमृगादिनां ज्ये ॥ शीवेष्टुनाश्विवसुपुष्यकरोत्तरे शकरोत्तृगां
न्यतपुमैत्रधनादिनौ सत् ॥ ५९ ॥ नांदीश्राद्धोत्तरं मातः पुष्येलग्रांतरे नहि ॥ शान्त्याचौलव्रतपाणिग्रहः का
र्योऽन्यथानसत् ॥ ५८ ॥ विचैत्रव्रतमासादौ विभौ मासे विभूमिजे ॥ हूरिकाबंधनं शस्तं नृपाणां प्राप्तिवाह
तः ॥ ५९ ॥ केशांतषोडशे वषे चोत्तुक्तदिवसे शुभम् ॥ व्रतोक्तदिवसादौ हि समावर्तनमिष्यते ॥ ६० ॥
इति पुरुषार्थविताम्रगोपचमसंस्कारप्रकरणं समाप्तम् ॥ ५ ॥ अथ विवाहप्रकरणं प्रारभ्यते ॥
भार्यात्रिवर्गकरणां शुभशीलशुक्लाशीलं शुभं भवति लघुवशेन तस्याः ॥ तस्माद्विवाहसमयः परिचिंत्य
चैत्रवर्जितेषु पनयनमासे शुभाद्यफाल्गुनवैशाखज्येष्ठे चित्यर्थः ॥ आदिशदेन व्रतबंधोक्तनिधिनक्षत्रजन्मलादीनां ग्रहाणां ॥ विचार्य
कीदृशो ॥ विभौ मासे भौमाक्षरहिने गुरुशुक्रासादिवर्जनं ॥ विभूमिजे भौमवाचनहिने सूर्यादिवारे नृपाणां विवाहः पूर्व
हूरिकाया अत्यशस्त्रबंधनहिनम् ४

सृष्टाक्षेपार्जहन्ता
अश्विनाधनिष्ठा
रेवताहमानुरा
धाधनिष्ठा पुष्य
वसुपुष्य अथर्ववे
दाधायिनां २
शस्तो भगणो यं
व्रतार्थो ॥ २

॥ गम्यः ॥
॥ २२ ॥
तदिति

दिनिति ॥ यदि प्रश्नतश्चादृशमेकादशतृतीयसप्तमपंचमानामत्रातमे स्थाने स्थितं
विवाहाधानतां १
आश्रा १
कोटशंगराकं स्वस्थ चित्रं अयाकृतं २
कं १ ख १

मृष्टाष्टम्या इति ॥
वृद्धः प्रश्नतश्चादृ
हाष्टमस्य सदा
कृत्वाष्टमवत्सरे
गाविवाहवर्षादं
शभर्तुनाशिका
स्यात् ॥ अधवाल
त्रेयः कृत्वाष्टम
व्रतः सप्तमे कुजो
भवेत्तदाष्टवर्षम
ध्ये पुरुषं मृत्युमा
न ४

त्यने हि तन्निघ्नतामुपगताः सुभशीलधर्माः ॥ १ ॥ आदौ संसृज्य रत्नादिभिरथ गणां वेदयेत्स्थवित्रं कन्यो
दाहं दिगागानलहयविशिखे प्रश्नलगायदा ॥ दृष्टो जीवेन मयः परिणयन करोगो नृलाकर्कटारब्धं वा
स्यात्प्रश्नस्य लघुभरवचरयुतां लोकितं न दिधात् ॥ २ ॥ विषमभांशगतौ शशिभागवौ तत्र गृहं वलिनो
यदि पश्यतः ॥ रवयतो वरलाभमिमौ यदा शुगलभांशगतौ युवतिप्रदौ ॥ ३ ॥ वृष्टाष्टस्यः प्रश्नलगाय
दीडलत्रैरूरः सप्तमे वा कुजः स्यात् ॥ मूर्ता विडः सप्तमे तस्य भौमो रंडासा स्यादष्टसंवत्सरेण ॥ ४ ॥ प्रश्न
तनोर्यदि पापनभोगः पंचमगोरिषदृष्टशरीरः ॥ नाचगतश्च तदारवलुकन्या सा कुलरात्वंथवा मृतव
त्ता ॥ ५ ॥ यदि भवति मिताति रिक्तपक्षेन नृहृतः ॥ समराशिगः शशांकः ॥ अशुभस्वरवीक्षितोरि
प्रश्नतनोरिति स्पष्टार्थः ॥ स्वनीचगः शत्रुदृष्टः पापः पंचमगो यदा मृतपुत्रां करोत्येव कुलरात्वंथवा न संशय इति २
यदीति ॥ मिताति रिक्तपक्षे कृष्णपक्षे यदि वृद्धः समराशिषु वृषककादिषु गतः स नृहृतः प्रश्नलगायद्विरिषेष्टेष्टमे वा स्थाने स्थि
तः पापग्रहावलोकितो भवति तदा यं योगे विवाहस्य विनाशकारको भवति २

अथवा गोतुलेति
दृष्टं नृलाकर्कटा
मयतमं प्रश्नल
गं स्यात्तत्र शुभं य
हेयुतमवलोकित
तं वा भवेत्तत्र परि
णयनं विदधात् २

25
20
15
10
5
0

विवादिः सुतया कन्या कन्यारहस्यं कांतेहि निश्चयेन सा विद्या व्रतं विधाप्य पश्चादिमां कन्यां चिरजीविने वरा यदद्यात् ॥ २ ॥
जन्मोत्थमिति ॥ अथ तस्या धाविधवायोगो विचारितस्तथा जन्मोत्थं जन्म तत्रोद्भवं बालविधवायोगं जातकशास्त्रात् ॥ बालविधवाभौ मेपतिमं त्यक्तदिवा
कनेसस्ये सोरेयापेदे कथं वरां समुपयानि ॥ तथा ॥ तत्रैव ये वयाताले जामित्रे वा मेज्जे ॥ कन्या भर्तृ विनाशाय भर्ता कन्या विनाशद्वया युक्ते बाल
विधवायोग विचार्य वक्ष्यमाणं व्रतं वैधव्य परिहार करकारयेदित्यवयः ॥

॥ सुवि ॥

उपलक्षणानाम्
नोहादिगुणगण
रूपादिमानिधो
पिधुभम् ३

रक्षेभवति विवाह विनाशकारकोऽयम् ॥ ६ ॥ जन्मोत्थं विलोका बालविधवायोगं विधाप्य व्रतं सा विद्या
उतपेष्पलं हि सुतया दद्यादिमां वारहः ॥ सद्यत्रेऽयुतस्त्रिपिपलघटेः कृता विवाहं स्फुटं दद्यात्तां वि
रजीविनेऽत्र न भवेदोषः पुनर्भू भवः ॥ ७ ॥ प्रश्नलक्षणे या दृशा पत्यु क सेक्या कामिनी तत्र चेदां व्रजेत
॥ कन्या का वा सुतो वा तदा पंडिते स्ना दृशा पत्यु मस्या विनिर्दिश्यते ॥ ८ ॥ आरव भेरा विपंचीर वैर्मंगलं जायते ॥
वैपरीत्यं न दालक्षयेत् ॥ वायसो वा खरः श्वा मृगालो पिवा प्रश्नलक्षणे रोतिना दं यदि ॥ ९ ॥ विध्वंसा
ती वेष्टवत्तत्र यमैत्रै वंसा ये ये वा कर पाडो चित कक्षैः ॥ वस्त्रालंकारा दिसमेतैः फल पुष्पैः संतोष्यादौ
स्यादनु कन्या वराणां हि ॥ १० ॥ धरणि देवोऽथ वा कन्या का सो दरः शुभदिने गत वा द्यादिभिः संयुतः वर

वैराग्य ४

॥ रायः ॥
॥ २३ ॥

वैपरीत्यमिति ॥ वायसः काकः खरोगर्दभः श्वा ऊकुरः मृगालः प्रसिद्धः यदि प्रश्न
लक्षणे वायसादिर्ना दं शङ्करोति मदा वैपरीत्यमभ्युपलक्षयेत् उत्तको कुमहि
वनादोप्यभुभः ३

यस्मिन् वा डे मासे जन्म स जन्म मासः ॥ जन्म तिथि मास भविष्यति तथा को मासो जन्म मासो वा सुच्यते ४
जन्म नक्षत्रं जन्म तिथिः समाहारद्वयः जन्म मुक्तोपि ४

वृत्तिं वस्त्रयतो पवाता दिना ध्रुवयुते वीहि पूर्वार्त्तये रां वरेत् ॥ ११ ॥ गुरु शुद्धि वशेन कन्या कानां समवर्षेषु
उदको परिहृत ॥ रवि शुद्धि वशा कुभोन राणा मुभयो श्रं द विधुद्धितो विवाहः ॥ १२ ॥ मिथुन कुंभ मृगालि
दृषा जगे मिथुन गोपिरवौ त्रिल वेधुचेः ॥ अलि मृगा जगते कर पाडनं भवति कार्त्तिक पोष मधुघृणि ॥
॥ १३ ॥ आद्य गभं सुत कन्या योर्द्वयो जन्म मास भविष्ये करयहः ॥ नोचितो थ विवधैः प्रशस्यते चेद्द्वितीय ज
उषोः सुत प्रदः ॥ १४ ॥ ज्येष्ठ द्दं मध्यमं संप्रदिष्टं त्रिज्येष्ठं चैव युक्तं कदापि ॥ केचिन्मर्यं वह्निगं प्रोक्त्वा
चां ऊर्ने वा न्योन्ये ज्येष्ठयोः स्याद्विवाहः ॥ १५ ॥ सुत परिगाया त्तरा मा मांतः सुता कर पाडनं न च निज कुले
तद्वदामंडनादपि मुंडनम् ॥ न च सहज योर्द्वये भ्रात्रोः सहोदर कन्या केन सह जमुतो वा हो द्या धै शुभेन

पुत्रो ज्येष्ठ कन्या च ज्येष्ठा मा सो पि ज्येष्ठ इत्येतन्निज्येष्ठं युतं तत्कदापि नैव युक्तं ॥ ज्येष्ठ मासे ज्येष्ठ योर्वध्वरयोर्विवाहो
नैव कार्य इत्यर्थः ३ यदा ते कतर ज्येष्ठत्वे ज्येष्ठ मा सो भवति तदा मध्यमं संप्रदिष्टम् ॥ एकं ज्येष्ठं अथ द्वयमज्येष्ठं तदा
शुभमेव ॥ केचिदिदिनि ॥ मन्वा वरप कत्वे सूर्य वह्निगं कृत्तिका स्थ मन्वा ज्येष्ठ मा से पि ज्येष्ठ वरस्य कन्या या विवाहः शुभ इ
ति केचिद्वचः ॥ ३

निज कुले स्ववं
शे सुतस्य पुत्र
स्य परिगायात्
जगमा मांतः प
रा मा स मध्ये सुता
कर पाडन कन्या
विवाहो न स्यात् ॥
मोहोदर भ्रातृ
गां विवाहः अ
र्द्धवरा मा स म
ध्ये न कार्यः ॥

25
20
15
10
5
0

सर्वत्रयसुत्ररात्रयविधातारोहिणीयमोभरणी ईश आर्डी सतनिभानिनरगणो मनुष्यगणाः ३
मैत्रमउराधा अदितिः पुनर्वसुः इंद्र ईशः हृदिः श्रवणाः पौष्करेवती मरुत्वातील पुनि अश्विनी प्रष्यह

स्ताः सतानिनवभा
यमरगणो देवग
रा इति ॥ ३

॥ सु वि ॥
॥

विशारवा
मघादि सतन्यर्य
नक्षत्राणि रक्षो
गणाः ३

प्रोक्ते इति ॥ स्त्रीपु
मेवेकाधिपत्या
मीनसिंह राशयो

नारायणं कुरु जेदवो उधमिगोशच समः सूर्यजः ॥ मित्रे सौम्यशनीकवेः शशिरवी शत्रुक जेज्योसमो मि
त्रेशुकुबधोशनेः शशिरविक्ष्माजादिवोऽन्यः समः ॥ २८ ॥ रक्षो नरगमरगणाः क्रमतो मघादिवस्तिंड
मलवरुणा नलनक्षराधाः ॥ पूर्वोत्तरात्रयविधाटयमेशभानि ॥ मैत्रादिनांडहरियो समरुल्लघुनि
॥ २९ ॥ निजनिजगणामध्ये प्रातिरत्युजमास्यादं मरमउजयोः सामधमासंप्रदिष्टा ॥ अमुरमउ
जयोश्चेत्सुरेवप्रदिष्टोदउजविबुधयोः स्याद्वैरमेकांततोऽत्र ॥ ३० ॥ मृत्युः षडष्टकेतेयोऽपत्यहानि
नवात्मजे ॥ द्विर्ददशोनिर्धनत्वं दयोरन्यत्रमौकृत ॥ ३१ ॥ प्रोक्ते उष्टभकूटके परिणायस्तेकाधिपत्येभु
भो थोरा शीघ्ररसौ हृदेपिगदिनो नाष्टक्षभुद्विर्यदि ॥ अन्यर्क्षे शपयोर्वलित्सखितेनाष्टक्षभुद्वोनथा

॥ रामः ॥
॥ २५ ॥

अन्यत्र तृतीयेकादशेचतुर्थदशमेसमसप्तमेवासति सौख्यकृत्याणि पाडनं स्यात् २
रुषराशोर्दयोरेकाधिपत्ये सति सप्तमि कस्वामिकत्वे सति प्रोक्ते उष्टभकूटके षडष्टकादावपिविवाहः शुभगदितः ॥ यथा ॥ मेघदृष्टिकयोः तुला दृ
भावः ॥ द्विर्ददशोमकरकुंभयोः ॥ अथ वाराशीघ्ररयोः सौ हृदे मैत्रेपियदिनाडी नक्षत्रयोः भुद्विर्वधोनभवेत्तदा उष्टकूटके विवाहः शुभः ॥
नवपंचमिमेघभुद्विर्ददशोमीनमेघयोः रिवादे ॥ तथा च वशिष्ठः ॥ द्विर्ददशो नवपंचमेवा षडष्टकाष्टके राक्षसयोः विनोवा ॥ एकाधि

षभयोर्नवपंच
यथा षडष्टके
पत्येभवनेशमे

मैत्रेभुभायपाणि
तिषट्कष्टकादि
वलित्वं उच्चादि
मैत्रासुलं उन्नरा
हस्तः आर्डी पुन
र्वसुः शतताराध
र्वाभाडपदास्रभ
मध्विनी च सतत्र
क्षत्रनवकं परस्य
रमेकनाडी सुच
ने ॥ पुष्यमृगवि
त्रा नराधा भरणी
धनिष्ठा पूर्वाषा
ढा पूर्वाफाल्गुणी
उन्नराभाडपदा
सतत्रक्षत्रनव
कं मयनाडी सुच
ने २

ग्रहाणां विधेयमि ॥ अन्यत्र ॥ विषमात्कृत्य काराशोः षडं षष्टाष्टकं नमत् ॥ समात्षष्टं भुभं जेयं विषरातं नशोभनम् ॥ अन्यर्क्षे शपयोर्वि
भ्योऽन्यराशोराशिसामिनोः परस्परशत्रुत्वं वा सति ॥ अंशययोस्तज्जिनवांशस्वामिनोर्वलित्सखिते स्यात् वलित्वं च सखितान् च जथमा
स्थानस्थितत्वेन सवलत्वं सखिता परस्परमैत्रीते उभे चैव वतः ॥ तथा नाष्टक्षभुद्वोनोडी नक्षत्रयोर्वेधाभावे सति तथा ताराभुद्विवशे
नाराष्ट्रद्विवशे नराशिवशताभावे निरुक्तो बुधेः ॥ ३२ ॥ मैत्राराशिसामिनोरंशनाथदं दस्यपिम्या क्रणानां न
दोषः ॥ खेदारित्वं नाशयेत्सदृकूटरेवटप्रातिश्चापि उष्टं भकूटं ॥ ३३ ॥ ज्येष्ठारौ डार्यमांभः पतिभयुगयुगं दाम्
भंचैकनाडी पुष्ये उन्नाष्टमित्रांतकवसुजलभं योनिबुधं च मध्या ॥ वासुनि चालविध्वो डयुगयुगमथोयो
हभंचापरास्यादं पत्योरेकनाद्यां परिणायनमसमधनाशां हि मृत्युः ॥ ३४ ॥ पौष्केशशाक्राडससूर्यन
दा सर्वाई मध्यापरभागयुग्मम् ॥ भर्ताप्रियः प्रायुजिभेस्त्रियाः स्यान्मधोदयोः प्रेमपरे प्रिया स्त्री ॥ ३५ ॥
अकेचटनपयशवर्गाः स्वगेशमार्जारसिंहधुनाम सर्पाखं मृगावीनानि नपंचमवैरिणां मद्यो ॥ ३६ ॥
राशेपे केचेजिनमृक्षदयोः स्यान्नक्षत्रैके राशियुग्मतथैव ॥ नाडी दोषो नोगणानांच दोषो नक्षत्रैकेया

अवर्गः स्वगेशस्य गरुडस्य कवर्गो मार्जारस्य चवर्गः सिंहस्य टवर्गः पुनः तवर्गः
सर्पस्य पवर्ग आर्यो मुखकस्य यवर्गो मृगस्य शवर्गो मेषस्य ॥ अत्र निजा
नस्वस्मात्पंचमावैरिणो येषां ते तथोक्ताः गरुडसर्पयो मार्जारस्य च
यो सिंहमृगयोः ध्वमेययोः परस्परं महावैरमित्यर्थः स्त्रीपुंसयोर्नक्षत्रद्वयं भस्मभक्षकवर्गे चैव तदा अशुभं यदा त्वेकवर्गे तदा शुभं ॥

वासुनि स्वाती विशाखा कृत्तिका रोहिणी अश्ल
षा मघा विष्वज्जराधारा श्रवणा रेवती सतत्रक्ष
त्रनवकं अपरा तृतीये कडी सुचने ५

नि अन्यर्क्षे प्री
दिवचनानं पदं
च सति राशिव
शिताभावे च रा
शि वशपत्वे च स
ति उष्टभकूट
केपिविवाहः
शुभो निरुक्तः ॥ २
दयोर्वह्वरयोः
कराशित्वे सति य
दि भिन्न मृक्षं स्या
नदा नाडी दोषो
गणानांच दो
षो न स्यात् ॥
नक्षत्राभिलेखयो

भामिनीज नमनक्षत्राद्वितीयं प्रतिजन्मभं नभुभं भर्तृनाशाय कथितं ॥ कृता याह कजमर्क्षं प्रथमं कृता दस्य भात द्विती
यमृगासं वधानकर्तव्यः कदाचन कदा विद्वत्तो भेन क्रियते नैव लभ्यते ॥ ग्रामभं प्रथमं यस्मिन् द्वितीयं जन्मभं भवेत् ॥ नत्रा
सः सर्वथा ग्रामो यतः प्राप्ता र्थनाश इति ॥

॥ उवि ॥
॥ ॥

दभेदेषु भं स्यात् ॥ ३७ ॥ सेवाधमर्गाय वतीनगरादिभं चैतृर्वहिष्टत्यधनिभर्तृ पुरादिसजात ॥ सेवाविनाश
धननाशनभर्तृनाशयामादिसौख्यहृदिदं क्रमशः प्रदिष्टम् ॥ ३८ ॥ कजशुक्रसौम्यशशि सूर्यचंद्रजाः
कविभौमजीवशनिमौरयो गुरुः ॥ इहराशिपाः क्रियमृगास्यतोलिके उभतो नवांशविधिरुच्यते बुधेः ॥
॥ ३९ ॥ समष्टहमधेशशिरविहारा विषमभमधेरविशशिनोः सा ॥ ४० ॥ शुक्रतजीवशनिभूतनयस्य
वाराणशैलाष्टपंचविशिखाः समराशिमध्ये ॥ त्रिंशांशको विषमभे विपरीतमस्मादेका राकाः प्रथमपंचन
वाधियानाम् ॥ ४१ ॥ स्याद्वादशांश इहराशितत्त्वगेहं होराथ दृक्कनवमांशक सूर्यभागाः ॥ त्रिंशांशकश्च
षडिमेकथिता सुवर्गाः सौम्येः शुभं भवति वा शुभमेव पापैः ॥ ४२ ॥ ज्येष्ठापौषभसार्यभांत्यष्टिका युग्मं च

॥ रामः ॥
॥ २६ ॥

जन्मलक्षणमरा
शिसं वधिनिष्टु
राशौ अष्टमराशौ
अष्टमलक्षणं कर
ग्रहो विवाहो नेष्टः
॥ जन्मराशुक्रमे
नेवनमलप्रोद
यः शुभः तपोरु
पचयस्थानयदि
लक्षणं शुभम् ॥
जन्मराशिजन्मल
प्रयोरन्यत्र नम
विवाहलक्षणस्य
चत्वार्येके सति
॥ यथा मेघद

यदा पापग्रहोऽर्च्यतुलनाद्यपार्थस्थो ॥ द्वादशास्थः पापग्रहोऽर्च्यमार्गः द्वितीयस्थः पापोऽर्च्यवर्कस्य तदा कर्तृरा
नामदोषः स्यात् ॥ मृगशिराशौ कदा भवेत् ॥ कर्तृराकरको ग्रहो उभातपि वीक्रिगो शी प्रगो वा तदा कर्तृरा नेत्याह ॥ ३९
सूर्ययुक्ते चंदेदारिद्र्यं स्यात् ॥ एवं भोमादिषु मरणादिकलं क्रमरास्यादित्यर्थः ॥ पापद्वययोगे चंदस्य मृतिः स्यात् ॥ नारदा
दिभिर्बुधगुरु राहित्यफलं मधुमसुक्रम ॥ ३ स्वक्षेत्रगः स्वोच्चगो वामित्रक्षेत्रगतो विधुः युतिदोषाय न भवेदपत्योः श्रेय
मूलाधिनी पित्रादौ राटिकादयं निगदितं तज्जस्य गंडांतकम् ॥ कर्कात्यं उजभांततोऽर्धराटिकासिंहा
धमेषादिगाह्णां ताहटिकात्मकं त्वपुभदं नंदानि धेष्टादिमं ॥ ४३ ॥ लग्नात्यापाहं चंदनूव्यार्थस्थो य
दांतदा ॥ कर्तृरा नाम सानेया मृगशिराशौ कदा ॥ ४४ ॥ चंदे सूर्यादिसंयुक्ते दारिद्र्यं मरणां शुभम् ॥ सो
रव्यं सापत्यवैराग्ये पापद्वययुते मृतिः ॥ ४५ ॥ जन्मलक्षणमयो मृगशिराशौ नेष्टः करग्रहः ॥ एकाधिपत्ये रा
शीशमैत्रेवा नैव दोषकृत ॥ ४६ ॥ मीनोक्षक कालि मृगश्रियोष्टमलग्रं यदानाष्टमगेहदोषकृत ॥ अन्यो
न्यमित्रत्ववशेन सावधं भवेत्तु तापुर्हसोरव्यभागिना ॥ ४७ ॥ मृतिभवनं शायदिविलनेन दधिपनिवा
नशुभकरः स्यात् ॥ व्ययभवनं वा भवति तदंशस्तदधिपनिर्वाकलहकरः स्यात् ॥ ४८ ॥ स्वरागतो २० न्यादि
श्रिकयोः तथा तयोरासीधरयोः मैत्रे सति ॥ यथा ॥ सिंहमीनयोः एतादृशे विषये अष्टमलग्रदोषो न स्यात् ॥ ४
मीनोक्षेति ॥ उक्षादृषः स्त्रीकया एतेराशौ यद्यष्टमलग्रस्य सदाष्टमलग्रदोषकृतं भवेत् ॥ यथासिंहाश्राने इत्यादि कृतः लग्ना
दष्टमराशीनाः केडेगा शुभवीक्षितः यद्यष्टमलग्रस्य कदोषमाश्रययो हति ॥ रंभेशः स्वधभांशस्थः मृगस्वक्षेत्रमित्रगः अ
ष्टमस्थानदोषो हिवितरपतिनसंशय इति ॥ ३

मिनदेति ३
मृगीति ॥ अष्टम
भवनं वांशो य
दिलने स्यादथवा
ष्टमलग्रेशः स्याज
दाशुभकरो न स्या
त् ॥ अथ व्ययभ
वनं जन्मलक्षणम
राशिभ्यां द्वादश
भवनं अथवा व्य
यभवनं वांशः अ
थवा तत्वाभी
यदिलने स्यात् तदा
कलहकृत स्यात् ॥ २

॥ सु वि ॥

निवहियिअभेखवेदतः ४० केरदत ३२ श्वमार्यभे ॥ खवागातो ५० श्वेष्टितो १० र्यमां चयेकते २० भग
त्वाद्यभविषजावभे ४९ ॥ मनो १४ द्विदैवानिलसोम्यशाक्रभेकयक्षतः २१ शैवकरेष्टि १८ तोजभे ५
गाधितो २४ बुधभतोययाम्यभेखचंदतो १० मित्रभवासवधुतो ५० ॥ मूलैंगवागा ५८ द्विषनाडिकाः
रुतावर्जाः शुभेथोविषनाडिकाधुवाः ॥ निष्ठाभभोगेनखनर्क ८० भाजिताः म्फटाभवेयुर्विषनाडिकास्त
था ५१ ॥ गिरिशभुजगमित्राः पित्र्यवस्ववविश्वेभिजिदथचविधातायां दंडानलोचनिकर्तितुरुदकना
थोप्यर्यमाधोभगः स्युः क्रमशइहसुहृतांवासरेवागाचंडा ५२ ॥ शिवोजपादादष्टौस्युर्भेशाअदितिजी
वकौ ॥ विष्णुचर्कत्वाद्युमरुतोसुहृतांनिशिकर्तिताः ५३ ॥ खावर्यमात्रसरक्षश्चसोमेकजेवह्रियिअवुधे

॥ रामः ॥
॥ २७ ॥

चाभिजिन्साव ॥ उरौतोयरक्षोभृगोवाह्यपित्रेशनावीशमार्योसुहृतांनिषिद्धाः ५४ ॥ निर्वधैः शशिकरमूलमे
त्रपित्रात्रासांनोन्नरपवनैः शुभोविवाहः ॥ रिक्तामारहिततिथौशुभेह्रिवैश्वसांत्याघ्रिः शुभितिथिभागतोभि
जिन्साव ५५ ॥ वेधोन्योन्यमसौविरिन्धभिजितोर्याम्यात्राधर्क्षयोर्विधेदोह्रियिअयोर्गहकतोहसोन्नराभा
डयोः ॥ स्वातीवारुणायोर्भवेन्निष्कृतिभादित्योस्तथोफांत्ययोः खेटेनत्रगतेनरीयचरणायोर्वानृतीयदयोः ५६
॥ शाक्रेन्येशतभानितेजलजिवेयोहार्यमर्क्षेवसुहाशेवैश्वसुधांशुमेहयभगेमार्यात्राधेमिथः ॥ हस्तोपांतिम
भेविधानृविधिभेसूलादितीत्वाद्युभाजांप्रायाम्यमघेकशानृहरिभेविदेकभृडेखिके ५७ ॥ कक्षाणिक्कुरवि
द्वानिक्कुरभृक्कादिकानिच ॥ अक्काचंडेगासुक्कानिभुमाहंशिप्रचक्षते ५८ ॥ जराऊसुरोडमिताः स्वष्टेभेस

॥ सुविं ॥
॥ ॥

लनेनेति॥ भुक्तमक्षादिकालिथयोवर्तमानलनेनाद्याः युक्ताः॥ अकेनवभिज्ञाः शेषेनागसंख्ये ॥ ७८ ॥ संख्येयौगव्यावासाः॥ एवं
रात्रौवोरिति॥ चोरुजौ वारौ रात्रौ त्याज्ये दिवानरपतिः राजवाराः स्याज्यः॥ वृद्धिवाः सदादिवा रात्रौ त्याज्यः संख्येयौ सायेपातः संख्येयौ मृत्युवाः
अधीति॥ शनिवारे नृपवाः॥ विदिउधवारि मृतिवाः॥ भौमेऽग्निवोरौ वारौ वेवोरौ गवाः स्याज्यः॥ ८॥
अधेति॥ क्रमनरुपुभुभर्मसुपतेवाः वर्ज्याः॥ यथा व्रतेयतो पवीनेरुहः॥ गृहकादनेऽग्निः॥ नृपसेवायां राजवाराः याने वारवाणि गृहेष्ट

त्याज्यः॥ ४

निवारो वर्ज्यः ४

मिताममभारेखाः क्रमात्मनिरेवेधोस्मिन्गहचंडयोर्नभदः स्यादेकरेखास्थयोः॥ ७१ ॥ लनेनीयाया
ततिथ्योकाद्याः शेषेनागद्यधितकेंडसंख्ये ॥ रोगोवहीराजवोरौ चमृत्युवाः श्रायंदासिणात्प्रसिद्धः॥
॥ ७२ ॥ रसगुणशशिनागाद्यासंक्रान्तियातांशकमिति रथतथा कैर्यदापंचशेषाः॥ नृगनलनृपवो
रामृत्युसंज्ञश्चवागोनवहृत्तशरशेषकेकेसशत्यः॥ ७३ ॥ रात्रौ वोरुजौ दिवानरपतिर्वृद्धिः सदासंख्य
योर्मृत्युश्चाथशनौ नृपो विदिमृतिर्भौमेऽग्निवोरौ रवौ॥ रोगोथव्रतगेहगोपनृपसेवायानपाणियहेव
ज्याश्चक्रमतोवृष्टेरुगनलक्ष्म्यापालवोरामृतिः॥ ७४ ॥ आंशत्रिकोरां चतुरस्रमसंपश्यंतिरेवराश्चरणा
विहत्याः॥ मंदोऽरुभूमिसुतः परेऽवक्रमेणसंपूर्णदृशो भवंति॥ ७५ ॥ यदालग्रांशोऽलवमथतउंय

॥ रामः ॥

॥ २६ ॥

आंशमिति॥ येखेराः यस्मिन्स्थानेस्थिताः॥ तस्मात्कथयानानिस्थानानिचरणाभिहृष्टापश्यंति॥ तद्यथा॥ आंशं नृतीयं दशमं चरुं कचरुं द
द्यापश्यति॥ अनेन तत्र ह्योत्रवृत्तं चरणाभिहृष्टौ वभवतीति सूचितम्॥ मंदश्च मंदः शनैश्चरः स्वस्थानात् आंशं संपूर्णं दृक् चतुरस्र
रादृष्टिः संपूर्णं दृष्टिः कोरां दृष्टिः संपूर्णं दृष्टिः कोरां दृष्टिः॥ भूमिसुतश्चतुरस्रं दृष्टिः॥ परेऽर्कचंडउधश्चक्राः संपूर्णं दृष्टिः॥ २

दालग्रांशेति॥ ल
था मेघलनेमिधु
वोदुः शुभफलम
नत्यं स्यात्॥ यथा
मेघलने सवमि
धुननवांशस्वा
मिधुधो मकरे
नवांशं न पश्यति
किंतु लयं पश्य
ति॥ अथवा॥ मे
घस्यवति मृतित्र
यमुदयधुद्धेदि
तीयः प्रकारः॥
लवधुनस्वामी
लवान्वांशात्॥
धुनसंप्रमनवां
ननवांशात् संप्र
पश्यति तत्र युतो
यः॥ स्वस्वेशो

विशोलवमिति॥ लनेशः लवस्वामी अंशोऽलवमनवांशस्वामी लवमनवांशं पश्यति वाऽथवानवांशेन सहयुतो भवेत्तदा वोदुर्वरस्यानत्यं शुभ
नांशस्वामी शोवधुलतायामिधुनं पश्यति तत्र मृतित्रिवा॥ अयमुदयधुद्धेः प्रथमप्रकारः तदभावे तु लवांशोऽलवमनवांशं पश्यति लनेन सह
पश्यति युतो भवेदायं वोदुः शुभफलमनत्यं रचयति॥ लवधुनस्वामी लवमदनभं लयमदनं प्रप
श्येदावधाः शुभमितरथाज्ञेयमशुभम्॥ ७८ ॥ लवेशोलवमनवांशो लयमनवांशं पश्यति तत्र मृतित्रिवा॥ अयमुदयधुद्धेः प्रथमप्रकारः तदभावे तु लवांशोऽलवमनवांशं पश्यति लनेन सह
वधुनयोऽलवमनवांशं लयमनवांशं मिथो वेक्षते स्यात् शुभं कथं कायाः॥ ७९ ॥ लवपरिधुभमित्रवीक्षते शं ननु वा परि
गायनकरस्याकुभंशात् दृष्टम्॥ मदनलवयमित्रे साम्यमंशं धुनं वा ननु मदनं दृष्टं दृष्ट्यने शर्मवधाः
॥ ८० ॥ विषुवायनेषु परस्परमध्यमादिवसां स्यजेदितरसंक्रमेण हि॥ घटिकास्तु षोडशशुभक्रियावि
धोपरतोपि पूर्वमपि संप्रत्यजेदुधः॥ ८१ ॥ देवद्वं कर्तव्यो ह्येनायोकाः रवाटपाः क्रमात्॥ वर्ज्याः संक्रम
णोर्कादेः प्रायोर्कस्यानिनिदिताः॥ ८२ ॥ घस्मेतुलातीवधिरो मृगाश्चोरात्रौ चमिंहाजट्टादिवांधाः॥ क
न्याट्टयुक्तकटका निशां धादिने यदौतो निशिपंयुसंज्ञः॥ ८३ ॥ वधिराधचिनुलालयोऽपराहमेमिधुनं कर्क
शः तस्वामी लवमदनभं लवान्वांशात् संप्रमनवांशं पश्यति तेन सहयुतो वा भवेत्तदा वधाः अनत्यं वद्धुभं रचयति॥ यथामिधु
मोधुनं वाः तदीशो गुरुर्मेषधुनः पश्यति तत्र मृतित्रिवा॥ अयमुदयधुद्धेः प्रथमप्रकारः इतरथेति॥ यदालग्रांशोऽलवमनवांशं पश्यति लनेन सह
वानस्यात् तदा वरस्याशुभम्॥ एवं लवधुनस्वामी नवांशं संप्रमनवांशं पश्यति तत्र युतो वा नस्यात् तदा कन्याया अशुभम्॥ काश्य
दयालाशो वक्षितो वाथसंज्ञो॥ लववांशं दृष्टं दृष्ट्यने क्षितं युतमिति १

फलं रचयति॥ य
युतो भवेत्तदापि

फरशीन्दुरत्न वज्रान्वार्य
भवावाहा, ये

॥ सुविं ॥

ठकोंगनानिशांधाः ॥ दिवसांधाहरिगोकियासुकुजासृगकुंभांतिमभानिसंधयोर्हि ॥ ८२ ॥ दारिशंवधि
रतनोदिवांधलनेवैधवांशिभुमरशांनिशांधलने ॥ पंगुगेनिखिलधनानिनाशमीयुः सर्वत्राधिपगुरुदृष्टि
भिर्नदोषः ॥ ८३ ॥ कार्मुकतोलिककन्यायुग्मलवेरुषगेवा ॥ यर्हिभवेडपयामस्तर्हिमतीखलुकन्या
॥ ८४ ॥ अंत्यनवांशेनचपरिगोयाकाचनवगौत्रमहिहिता ॥ नोचरलनेचरलवयोगंतोलिमृगस्थैश
शिभृतिजुपांन ॥ ८५ ॥ व्ययेशानिःखेऽवजिजस्ततीयेभृशुस्तनोचंद्रखलानशालाः ॥ लनेट्टकविशौश्च
रियोमृतौशौलनेट्टभुभाराश्वमदेचसर्वे ॥ ८६ ॥ आयाष्टषट्सुरविकेततमोर्कपुत्रास्त्रायारिगःक्षि
तिमुतोद्विगुणायगोत्रः ॥ मप्रवयाष्टरहिनौजगुरुसिनोष्टत्रिपुनषट्वायष्टहानपरिहृत्यशस्तः ॥ ८७ ॥

॥ रामः ॥
॥ ३० ॥